

راهنمای حقوق مالکیت معنوی (کپی رایت) در آسیا

نویسنده: تاموتسو هوزومی

مترجم: لیلی حائری یزدی

تصویرگر: تارو گمی

مرکز فرهنگی آسیا/ اقیانوسیه یونسکو ۲۰۰۴

۳۴۶ هوزومی، تاموتسو / ۰۴۸۲ / هـ ۸۱۴ ر
راهنمای حقوق مالکیت معنوی (کپی‌رایت) در آسیا / نویسنده تاموتسو
هوزومی؛ مترجم لیلی حائری یزدی؛ مرکز فرهنگی آسیا/ اقیانوسیه
یونسکو؛ تصویرگر تاروگمی. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان
و نوجوانان، ۱۳۸۷.
۹۲ص: مصور

ISBN:978-964-391-412-7

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

عنوان اصلی: Asian copyright hand book, 2004

۱. حق مؤلف - قوانین و مقررات. الف. حایری یزدی، لیلی، مترجم.
ب. گمی، تارو، تصویرگر. ج. یونسکو. مرکز فرهنگی آسیا/
اقیانوسیه. د. کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان. هـ. عنوان.

این اثر ترجمه‌ای است از Asian copyright hand book, 2004

کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

راهنمای حقوق مالکیت معنوی (کپی‌رایت) در آسیا

نویسنده: تاموتسو هوزومی

مترجم: لیلی حائری یزدی

تصویرگر: تاروگمی

اجرای تصاویر: محمود مختاری

ویراستار: علی خاکبازان

ناظر هنری: کوروش پارسا نژاد

صفحه‌آرا: شیده زوین

چاپ اول: ۱۳۸۷ تعداد: ۱۵۰۰ نسخه

لیتوگرافی و چاپ: کانون‌چاپ

© کلیه حقوق محفوظ است.

تهران، خیابان خالد اسلامبولی، شماره ۲۴.

تلفن: ۲- ۸۸۷۲۱۲۷۰ و ۹-۸۸۷۱۵۵۴۵

مرکزپخش: تهران، خیابان فاطمی، خیابان حجاب، مرکز فروش و اشتراک.

تلفن: ۸۸۹۶۲۹۷۲ - ۸۸۹۶۴۱۱۵

نشانی اینترنتی: www.kanoonparvareh.com

www.hodhod.ir

پست الکترونیکی: info@kanoonparvareh.com

شماره چاپخانه: ۱۰۰۱۸۰۰

شابک: ۷-۱۲-۴۹۱-۹۶۴-۹۷۸

ISBN:978-964-391-412-7

خواهشمند است نظرات خود را درباره این کتاب، با ذکر نام آن به‌صورت پیامک برای ما ارسال فرمایید.

این نسخه از کتاب منحصراً برای استفاده در مراکز فرهنگی - هنری کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان منتشر شده و خرید و فروش آن به هر شکل ممنوع است.

فهرست

◆ پیشگفتار

۱ درباره آثار

فهرست آثار

۲ حق مؤلف که دربرگیرنده حقوق مالکیت، حقوق اخلاقی و حقوق وابسته می باشد

۲۰ / کپی‌رایت یا حق مؤلف

۲۲ / حقوق مالکیت اثر

۲۸ / حق بهره‌برداری از آثار اقتباسی و استفاده‌های جنبی از آثار چاپ شده

۲۹ / حقوق اخلاقی چیست؟

۳۰ / حقوق وابسته چیست؟

۳۲ / مدت زمان تعیین شده برای حمایت از کپی‌رایت

۳۲ / مدت زمان تعیین شده برای حمایت از حقوق مؤلف

۳۳ / مدت زمان تعیین شده برای حمایت از حقوق وابسته

۳ چگونگی حمایت بین‌المللی از آثار

۴ بهره‌برداری از حق مؤلف

۴۱ / راه‌های بهره‌برداری از یک اثر

۴۲ / محدودیت‌های حق مؤلف

- ۴۲/ تکثیر از یک اثر به منظور استفاده شخصی
- ۴۳/ تفاوت بین بهره‌برداری از یک اثر و نقل قول از آن اثر
- ۴۳/ شرایط اقتباس از اثر یا نقل قول کردن از آن
- ۴۵/ چه نوع تخلفاتی در جهت نقض این حق وجود دارد؟
- ۵ آثار در محاصره جامعه در حال تغییر/ جامعه اطلاعاتی
- ۵۰/ دیجیتالی شدن، شبکه‌های اطلاعاتی و کپی‌رایت

● ۵۲/ پرسش و پاسخ ●

پیشگفتار

حق مؤلف (کپی‌رایت) یکی از حقوق مسلم انسانی است که بر اساس نیاز و شرایطی که در اعلامیه جهانی حقوق بشر و قراردادهای رسمی بین‌المللی سازمان ملل مشخص و تعیین شده است، به‌مثابه یک حق قانونی، از آثار فرهنگی حمایت می‌کند. اثر فرهنگی به هر آنچه فردی تولید می‌کند تا اندیشه و احساس انسانها را غنی بخشد، گفته می‌شود. آنچه به‌طور مستقیم به بهبود روش زندگی منجر می‌شود یا مواردی مثل اختراعاتی که به توسعه فن‌آوری ختم می‌گردد، جزء آثار فرهنگی به‌حساب نمی‌آید و تحت حمایت قوانین ویژه‌ای قرار دارد که از حق مؤلف جداست. مثلاً جواز یا پروانه ساخت از ابداعات/ اختراعات فنی یا مکانیکی سازندگان آن حمایت می‌کند؛ نشان/ علامت تجاری از تولیدات، نوع آنها، نشان انحصاری شرکتهای تولیدکننده و حقوق افرادی که در این شرکتهای طرح می‌دهند، حمایت می‌کند. این حقوق به‌طور کلی «حقوق تجاری / صنعتی» نامیده می‌شود، زیرا زمان و تلاش زیادی صرف سرمایه‌گذاری برای تولید این مواد می‌شود تا به توسعه فرهنگ یا تمدن منجر شود. آثار فرهنگی تحت عنوان کلی «حقوق مالکیت معنوی» مورد حمایت قرار می‌گیرند.

در اینجا لازم است توضیح بیشتری در خصوص مفهوم آثار فرهنگی با ذکر جزئیات بیان شود. آثار فرهنگی شامل آثار چاپ شده و نشده ادبی، علمی و هنری می‌باشند. این آثار به هر صورت که عرضه شوند (رمان، شعر، دست‌نوشته، آواز، نقاشی، موسیقی، فیلم و حتی چکیده مطالعات علمی پیچیده) تحت حمایت قوانین حق مؤلف قرار می‌گیرند.

آثار فرهنگی همچنین می‌تواند بیان خلاقانه افکار و احساسات انسان باشد. این نوع آثار می‌تواند بر احساسات و اندیشه‌های سایر مردم نیز تأثیر گذارد. آیا تا به حال به شدت تحت تأثیر یک قطعه ادبی قرار گرفته‌اید؟ یا با نگاه کردن به یک نقاشی یا گوش دادن به یک قطعه موسیقی یا تماشای فیلمی توانسته‌اید دنیای کاملاً متفاوتی را تجربه کنید؟ احساسات برانگیخته در شما لزوماً همیشه زیبا یا آرام‌بخش نیستند. گاهی ممکن است شما را دستخوش غم یا افسردگی کنند و عمیقاً در خود فرو برند. تظاهرات هنری به‌طور مستقیم بر اندیشه‌ها و احساسات ما تأثیر می‌کنند.

انسان برای زنده ماندن باید غذا بخورد. غذا برای ادامه حیات انسان ضروری است. غذا به انسان نشاط می‌دهد و او را زنده نگه می‌دارد؛ اما ما به‌عنوان اشرف مخلوقات شادابی را نه فقط برای جسم خود می‌خواهیم، بلکه برای فکر و روح خود نیز خواهیم آن هستیم. حال اگر ما آثار فرهنگی را به‌مثابه غذا برای اندیشه و روح خود بدانیم، تصور کنید دنیای فاقد آثار فرهنگی که به ما جان ببخشد، چه جایی خواهد بود.

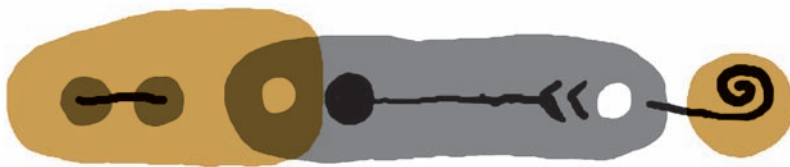
دنیای بدون رمان، شعر، موسیقی و نقاشی چه دنیایی خواهد بود؟ آثار فرهنگی که به قلب ما قوت و نیرو می‌بخشند، میراث ارزشمند برگرفته از تاریخ بشری هستند. این آثار خیلی پیش‌تر از به‌وجود آمدن مفهوم حق مؤلف وجود داشته‌اند و طی سالیان متمادی به‌صورت میراث فرهنگی اقوام، و ملل مختلف درآمده‌اند. انسانها در هر برهه از زمان در طول حیات خود، از طرفی تحت تأثیر این میراث قرار گرفته‌اند و از طرف دیگر با اصلیت خود به این میراث شکل خاصی داده و آن را توسعه بخشیده‌اند. حق مؤلف حقوق قانونی مربوط به آثار فرهنگی است که باید تعیین، تعریف و حمایت شود و حقوق اجتماعی و اقتصادی خالقان و پدید آورندگان آنها نیز باید مورد حمایت قرار گیرد.

این کتابِ راهنما ویژه کسانی نوشته شده است که در آسیا زندگی می‌کنند؛ چه آنهایی که خالق آثار هستند و چه کسانی که از این آثار بهره می‌گیرند.

امیدوارم در این کتاب، مفهوم حق مؤلف به روشنی بیان شده باشد و بسیار خوشنود می‌شوم اگر مفاد این کتاب سبب شود تا آثار واجد حق مؤلف مورد حمایت قرار گیرند و از تلاش مستمر کسانی که به شکلی درگیر خلق این آثار هستند و موجبات غنای فکری ما را فراهم می‌آورند، نیز حمایت گردد.

بزرگترین آرزوی من این است که نه تنها کسانی که درگیر خلق آثار می‌باشند؛ از قبیل نویسندگان، نقاشان، فیلمنامه‌نویسان، طراحان، شاعران، موسیقیدانان و... بلکه کسانی که در رسانه‌های جمعی از قبیل رادیو، تلویزیون و نشریات نیز فعالیت می‌کنند، همچنین کسانی که از این آثار استفاده می‌کنند و عموم مردم و افرادی که قصد دارند که در این زمینه‌ها فعالیت کنند و به زبان دیگر، تمامی کسانی که چه در حال حاضر و چه در آینده عهده‌دار حمایت از حق مؤلف هستند، این کتاب را بخوانند.

بر خلاف تصور برخی که فهم و درک حق مؤلف را امری دشوار می‌دانند، درک آن بسیار ساده و قابل فهم است. قوانین حق مؤلف در برگیرنده تمام حقوق مربوط به مؤلف می‌باشد، شامل قوانینی طبیعی و منطقی است که همه آن را می‌پذیرند، چرا که در حقیقت احترام به حاصل تلاش و فعالیت فردی است که اثری را خلق کرده است. این قانون به پدیدآورنده اثر حق می‌دهد تا در قبال بهره‌برداری از اثر خود مبلغی را درخواست کند. حق مؤلف حق مهمی برای همه است که با تابعیت از قوانین آن، به ایجاد انگیزه برای پدیدآوردن آثار بیشتر و در نتیجه غنای آثار فرهنگی کمک می‌شود. بیشتر کشورهای آسیایی و کشورهای دیگر در سراسر دنیا تابع قوانین حق مؤلف هستند.

همان‌طور که توضیح داده شد، قوانین حق مؤلف مشخص می‌کند که خالق اثر حق ویژه‌ای بر آن اثر دارد و در صورت بهره‌برداری از اثرش، وی نیز بهره خواهد برد. واژه «اثر» که در اینجا مطرح می‌شود به معنی بیان بکر و خلاق احساسی در حیطه ادب، علم، موسیقی و هنر است و کسی که اثری را خلق می‌کند «مؤلف» خوانده می‌شود. از آنجا که قوانینی که در پی می‌آید، از نظر حقوقی به شخصی تعلق می‌گیرد که اثری را خلق کرده است، یعنی مؤلف، به همین دلیل آن را «حق مؤلف» می‌نامند. در حقیقت فردی که اثری را در اختیار دارد، مالک حقوق آن نیز به شمار می‌آید که در بسیاری از موارد «مؤلف»، خود «اثر» را در اختیار دارد و مالک حقوق آن است. به هر حال فردی که اثری را در اختیار دارد، می‌تواند آن را منتقل کند، بفروشد، وام دهد یا حقوق مالکیت آن را به شخصی حقوقی یا حقیقی به ارث بگذارد. بنابراین مالک حقوق یک اثر در همه موارد لزوماً «مؤلف» آن اثر نمی‌باشد و این حقوق ممکن است به دیگری واگذار شده باشد.

اگر شما، قوانین حق مؤلف در کشورهای قاره آسیا را با یکدیگر مقایسه کنید، متوجه تفاوت‌هایی در شرایط و صورت کلی آنها می‌شوید، بدین معنا که مواردی که در یک کشور مورد حمایت قرار می‌گیرند، ممکن است در کشور دیگر حمایت نشوند. البته این تفاوتها بسیار کم است، زیرا معاهدات بین‌المللی با ایجاد توافق عمومی به حمایت یکپارچه از آثار کمک نموده‌اند. به هر حال ابتدا به ساکن باید اطلاعاتی پایه‌ای از قوانین حق مؤلف که تمام کشورها در آن سهیم هستند، به‌دست آوریم. امیدوارم که این کتاب راهنما به عنوان یک نمونه استاندارد، معرف قوانین حق مؤلف در منطقه آسیا باشد.

درباره آثار

فهرست آثار

به چه چیزی «اثر» اطلاق می‌شود و قانون از آن حمایت می‌کند؟ ابتدا نگاه کنیم به آن دسته از آثار که از حمایت قانونی بین‌المللی برخوردارند (البته کشورهای آسیایی نیز شامل آن می‌باشند). در ژاپن آثار به شکل زیر تقسیم‌بندی می‌شوند.

آثار ادبی: رمانها، فیلم‌نامه‌ها/ نمایشنامه‌ها، دست‌نوشته‌ها، شعر و ...؛

آثار موسیقایی: قطعات موسیقی، تصنیف‌ها و ...؛

رقص، آثار پانتومیم: طراحی حرکات موزون برای آموزش رقص مثل باله یا رقص مدرن و نیز برای آموزش پانتومیم؛

آثار هنری: نقاشی، مجسمه‌سازی، فکاهی، خطاطی، طراحی صحنه، صنعت/ حرفه، صنایع دستی و ...؛

آثار معماری: طرحهای معماری و ساختمانی؛

◆

نقشه و نمودار: نقشه‌ها، اوزالید، نمودار، طرحها، الگوها و مدلها؛

◆

عکس: انواع عکس و نگاتیو؛

◆

آثار سینمایی: فیلم برای اکران، برنامه‌های تلویزیونی، بازیهای رایانه‌ای و انواع نرم‌افزارها؛

◆

برنامه‌ها: انواع برنامه‌ها و نرم‌افزارهای رایانه‌ای.

سایر مواردی که در زمره آثار حمایت شده قانونی قرار می‌گیرند، شامل هر اثری می‌باشد که به شکل ترجمه، طبقه‌بندی، اصلاح شده یا هر گونه اقتباس و برداشت از اثر اصلی باشد و نیز هر اثری که ویراستاری شده باشد؛ مثل دانشنامه‌ها، گردآوری مجموعه اشعار، نشریات و اخبار روزنامه‌ها. در وهله اول باید به‌خاطر داشت که کدام نوع از آثار تابع حمایت قانونی قرار می‌گیرند (برای اینکه تشخیص دهیم یک اثر در کدام دسته‌بندی قرار می‌گیرد، باید با قوانین حق مؤلف در آن کشور تطبیق داده شود).

حق مؤلف که دربرگیرنده حقوق مالکیت،
حقوق اخلاقی و حقوق وابسته می باشد.

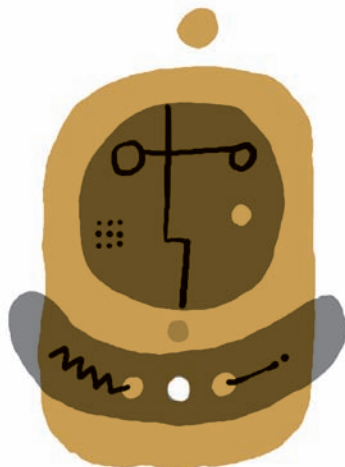
۲ | حق مؤلف که در بر گیرنده حقوق مالکیت، حقوق اخلاقی و حقوق وابسته می‌باشد.

این بخش به جزئیات حقوق مؤلف می‌پردازد. این حقوق، حقوق مالکیت، حقوق اخلاقی و حقوق وابسته را در بر می‌گیرد که متعلق به خالقان آثار است.

کی‌رایت یا حقوق مؤلف

همان‌طور که گفته شد قوانینی مربوط به حق مؤلف به منظور حمایت از آثار فرهنگی وضع شد که با حقوق دیگر تا حدی متفاوت است. برای مثال، هنگامی که شخصی چیزی را در تملک خود دارد، از وی معمولاً به‌عنوان مالک و دارای حق مالکیت نسبت به آن شیء یاد می‌شود. حق مالکیت می‌تواند به شخص دیگری منتقل شود و چون حق مؤلف به معنی حق تملک داشتن نسبت به اثر محسوب می‌شود، این حق نیز قابل انتقال به فرد دیگر است و می‌تواند به پول تبدیل شود. علاوه بر این، از آن جهت که حقی که بر یک اثر خلاق ایجاد شده، توسط انسان فرهیخته به‌وجود آمده است، به آن «حق مالکیت معنوی» نیز گفته می‌شود.

آیا این بدین معناست که حق مؤلف همان حق مالکیت معنوی است؟ کشورهای تابع حقوق

امریکا و انگلیس از ابتدا تأکید کرده‌اند که حق مالکیت معنوی از مشخصه حق مؤلف است. کلمه حق مؤلف در زبان انگلیسی دقیقاً به معنی حق کپی کردن و اساساً به معنی حق بازتولید کردن اثر می‌باشد. در مقابل، سایر کشورها، مثل فرانسه و آلمان تأکید بیشتری بر عنصر اخلاقی در حقوق مؤلف دارند که این برداشت متأثر از توسعه تفکر اجتماعی در اروپاست. بنابراین ترجمه ادبی در زبان فرانسه و آلمان برای کپی رایب همان «حق مؤلف» می‌باشد. به‌طور خلاصه این کشورها اهمیت بیشتری برای حمایت از دنیای معنوی مؤلف دارند و به زبان دیگر فلسفه فکری و مبنای اعتقادی وی را محترم می‌شناسند و به دنبال بالا بردن ارزش مالکیت اثر از طریق بازتولید کردن یا فروختن آن نیستند.

بدین ترتیب، این ایده که حق مؤلف دو مشخصه بارز دارد؛ یکی حقوق مالکیتی و دوم حقوق معنوی، ابتدا در اروپا رایج شد که مشخصه دوم در آسیا مطرح و به‌کار گرفته شد. به استثنای چند کشور، حقوق مؤلف تنها از اواسط تا اواخر قرن بیستم در آسیا مطرح گردیده است. با توجه به توضیحات بالا می‌بینیم که حق مؤلف دو مشخصه اصلی دارد: حقوق تملک نسبت به اثر و حقوق اخلاقی صاحب اثر. هنگام استفاده از کلمه حق مؤلف باید دقت کرد. بسیاری از مردم فقط به وجه مادی حق مؤلف توجه دارند و برخی دیگر هر دو جنبه را یکجا تحت عنوان «کپی رایب» به‌کار می‌برند. در این کتاب من با استفاده از کلمه «کپی رایب» تمام حقوق را زیر پوشش قرار می‌دهم؛

حقوق مالکیت نسبت به اثر و حقوق معنوی صاحب اثر. بسیار مهم است که بدانیم که کپی رایت یکی از انواع بی‌شمار حقوق بشر است که به شکل شفاف در اعلامیه حقوق بشر و در سایر معاهدات بین‌المللی قید شده است. حقوق مالکیت که توسط قوانین هر کشور به رسمیت شناخته می‌شود، هر گونه استفاده از مایملک شخصی را بدون اجازه از صاحب آن غیرقانونی می‌داند. حقوق اخلاقی مؤلف نیز به همین ترتیب از تعدی مصون و تخلف از آن غیرقانونی می‌باشد.

حقوق مالکیت اثر

در این بخش مفاد حق مؤلف بررسی می‌شود. ابتدا از حقوق مالکیت بر اثر شروع می‌کنیم. حقوق مالکیت اثر که بسیاری از مردم آن را با نام کپی رایت می‌شناسند، می‌تواند به شکل گسترده زیر طبقه‌بندی شود:

۱. حقوق تکثیر اثر؛
۲. حقوق اجرا؛
۳. حقوق ارائه اثر؛
۴. حقوق نقل و انتقال عمومی؛
۵. حقوق از روخوانی یا از برخوانی؛
۶. حقوق نمایشگاهی؛
۷. حقوق توزیع و انتقال (وام دادن) و واگذار کردن اثر؛
۸. حقوق ترجمه، تغییردادن، تبدیل کردن، منطبق کردن؛
۹. حقوق برداشت از اثر یا اقتباس از آن.

هر کشوری کم و بیش حقوق مالکیت را طبق همین طبقه‌بندی به کار می‌برد؛ زیرا این حقوق در حقیقت از شاخه اصلی حق مؤلف منشعب می‌شود. این حقوق که تحت عنوان حق مؤلف تعریف می‌شود، به مؤلف اختصاص دارد که هر کدام به صورت مجزا و کامل در زیر مطرح می‌شود.

قوانین حق مؤلف در هر کشوری بنا به تغییرات در شرایط اجتماعی آن کشور، مثل توسعه فناوری به کرات بازنویسی می‌شوند و بر اساس این تغییرات، موارد و حقوق جدیدی مطرح می‌شود که لازم است ناظر بر تغییرات جدید در قوانین حق مؤلف باشیم.

به عنوان مثال، در ژاپن تقسیم‌بندی جدیدی برای حقوق مالکیت مطرح شده که به این ترتیب است:

۱. حق باز تولید اثر

(حق حمایت از آثار در مقابل باز تولید شدن بدون مجوز)

حق تولید مجدد یکی از اساسی‌ترین و ضروری‌ترین حقوق مالکیت است. تولید مجدد به معنای تولید دوباره محصول به شکل ملموس مثل چاپ، عکس، تکثیر از روی نسخه چاپ شده، ضبط صدا یا تصویر یا...، به شکل ساده‌تر، استفاده بخشی از اثر برای تولید اثری دیگر و کپی کردن از آن یا ضبط صدا / تصویر و... .

چاپ و نشر یکی از قدیم‌ترین روشهای تولید مجدد اثر است که به‌طور کلی حقوق مربوط به آن را حق نشر می‌نامند. ضبط تصویر یا صدا از یک اجرا، نمایش، ارائه سخنرانی و... هم یک نوع حق استفاده مجدد از اثر به‌شمار می‌آید و در حقیقت این حق مجموعه وسیعی از فعالیتها را پوشش می‌دهد که شامل استفاده از متن یا تصویر از طریق اسکن و دستگاه کپی یا حتی ساختن یک ساختمان با استفاده از اوزالید می‌شود.

۲. حق اجرای یک اثر

(حق حمایت از اثر در مقابل اجرای اثر برای عموم بدون مجوز)

حق اجرا به معنی حق اجرای یک نمایش به‌شکل عمومی بر اساس نمایشنامه یک نویسنده یا اجرای موسیقی بر اساس اثر یک آهنگساز، مسلم است که صاحب اثر حق منحصر به فرد اجرای آن اثر را دارد. نکته اصلی در این‌جا عموم مردم است؛ عموم به معنی اجرای اثر در مقابل مردم می‌باشد که به اجرای اثر منحصر نمی‌شود، بلکه ضبط اجرا، استفاده از لوح فشرده (CD)، استفاده از بلندگو برای پخش صدا یا

استفاده از سیستم پخش صدا برای گروه بیشتری از تماشاچیان خارج از فضای نمایش می‌باشد.

۳. حق ارائه اثر

(حق حمایت از اثر در مقابل ارائه بدون مجوز برای عموم)

حق ارائه به معنای ارائه اثر فردی بر روی پرده نمایش یا سایر رسانه‌هاست. در گذشته این حق به‌عهده سینماها بود، اما اکنون به‌علت پیشرفت فن‌آوری که می‌توان از طرق مختلف تصویر را نشان داد، تصاویر می‌توانند از طریق رایانه و یا LC یا دستگاه پروژکشن یا ... نمایش داده شوند. براین اساس قوانین حق مؤلف در بسیاری کشورها، حق نمایش را در نظر گرفته است، بدین معنی که اثر به‌شکل صوتی/ تصویری برای عموم به نمایش گذاشته می‌شود. این حق اکنون حتی به نشان دادن عکس یا تصویر یک اثر هنری بر روی پرده پروژکشن هم تعلق می‌گیرد.

۴. حق پخش عمومی

(حق حمایت از اثر در مقابل پخش غیرقانونی برای عموم)

خالق اثر حق منحصر به‌فرد اثر را برای پخش عمومی دارد. در اینجا پخش برای عموم به معنی پخش رادیویی، تلویزیونی و .... می‌باشد. این حق حتی شامل پخش ماهواره‌ای، پخش تلویزیون کابلی و پخش اثر بر روی شبکه اینترنت می‌شود.

۵. حق از بر خواندن

(حق حمایت از یک اثر به‌شکل از بر خواندن و اجرا برای عموم)

طبق این قانون، خالق اثر می‌تواند اثر ادبی خود را برای عموم بخواند، همان‌طور که رمان‌نویسی بخشی از کتاب خود را در مقابل حاضران می‌خواند یا برنامه ضبط شده وی برای گروهی از مردم پخش می‌شود.

۶. حق نمایش

(حق حمایت از اثر در مقابل نمایش بدون مجوز برای عموم)

این حق شامل نمایش آثار هنری و همین‌طور چاپ آن می‌شود. حق انحصاری خالق اثر است که اثر خود را برای عموم به نمایش بگذارد. این حق شامل ارسال اصل آثار به یک نمایشگاه هنری برای به نمایش گذاشتن در معرض دید عموم مردم می‌شود. در ژاپن این حق فقط شامل آثار اصلی می‌شود و کپی آنها را دربر نمی‌گیرد. ولی در کره و چین حتی کپی آثار را هم شامل می‌شود.

علاوه بر این، در ژاپن برگزاری نمایشگاه عکس در صورتی امکان‌پذیر است، که عکس‌های به نمایش گذاشته شده، قبلاً چاپ و منتشر نشده باشند. در نمایشگاه نقاشی هم باید آثار اصلی که بر روی بوم، کاغذ یا ... کشیده شده‌اند، به نمایش گذاشته شوند. در مواقع خاصی که آثار به صورت چاپ شده بر روی لوح چوبی است، از آنجایی که از هر اثر اصلی تعداد معدودی چاپ می‌شود، آنها به عنوان اثر اصلی تلقی می‌شوند.

از آنجایی که نقاشی و آثار دیگر هنری را می‌توان فروخت، صاحب آن اثر نیز طبعاً ممکن است تغییر کند. هنگامی که مالک تغییر می‌کند، حق مالکیت اثر نیز به مالک جدید منتقل می‌شود، زیرا کار بسیار مشکلی خواهد بود اگر مالک جدید بخواهد هر بار برای به نمایش گذاشتن اثر خریداری شده خود، از مالک اصلی اجازه بگیرد. در این موارد حق برگزاری نمایشگاه متعلق به کیست؟ بسیاری از کشورهای آسیایی قوانین خاصی در این مورد ندارند. در ژاپن حق مالک اثر، برای برگزاری نمایشگاه به رسمیت شناخته می‌شود و در مواردی که آثار چاپ نشده باشند، با فرض اینکه خالق آثار با به نمایش گذاردن آثارش برای عموم موافقت کرده است، می‌توان آثار را به نمایش گذاشت.

۷. حق توزیع، واگذاری حق مالکیت و به امانت دادن آثار

(حق حمایت از اثر در مقابل توزیع و واگذاری یا به امانت دادن بدون مجوز)

در آسیا حق توزیع در قوانین حق مؤلف در ژاپن، کره و هنگ کنگ دیده شده است. خالق هر اثر سینمایی دارای حق انحصاری فروش، به امانت دادن یا توزیع نسخه‌هایی از اثر خود است.

این حق ابتدا در اختیار خود فیلم‌سازان بود که به آنها اجازه توزیع اثرشان را می‌داد. اما امروزه حق توزیع، شامل فروش و اجاره انواع نرم افزارهای رایانه‌ای نیز می‌باشد. توزیع به معنای حق باز تولید از یک اثر سینمایی برای عموم است که شامل فروش و اجاره نوارهای ویدیویی، DVD و ... نیز می‌شود؛ بدون در نظر گرفتن اینکه آیا باید در این موارد مبلغی هم پرداخت یا خیر؟ حق واگذاری مالکیت، حق ارائه یک اثر اصلی (صرف نظر از آثار سینمایی) و کپی آن برای استفاده عموم از طریق واگذاری آن حق می‌باشد. در کشورهایی مثل ژاپن، زمانی که مالکیت به‌طور قانونی واگذار گردید، دیگر حق بر واگذاری مالکیت منفصل می‌شود و می‌توان اثر را به‌صورت آزاد و بدون گرفتن اجازه از مالک یا خالق آن توزیع کرد. البته در برخی از کشورها حق واگذاری مالکیت منقضی نمی‌شود و در این مورد باید احتیاط لازم را به خرج داد. حق به امانت دادن نیز به معنی حق ارائه یک اثر (صرف نظر از آثار سینمایی) به شکل کپی برای به امانت دادن به عموم است.

۸. حق ترجمه، تنظیم کردن، انجام تغییرات و برداشت از اثر

(حق حمایت از اثر در مقابل ترجمه، انجام تغییرات و برداشت از آن بدون اجازه)

طبق این قانون فقط خالق اثر می‌تواند اثر خود را ترجمه یا در آن تغییراتی بدهد یا از آن اقتباس کند.

ترجمه به معنای بیان ادبی اثر در زبانی دیگر به غیر از زبان اصلی اثر است. واژه زبان به کلماتی اطلاق می‌شود که برای ارتباط بین مردم به کار برده می‌شود، بنابراین شامل زبان رایانه نمی‌شود. تبدیل یک گویش به فرم استاندارد همان زبان یا کدگذاری، تبدیل کردن آن به خط بریل و غیره ترجمه به حساب نمی‌آید، ولی شکلی از تولید مجدد می‌باشد. به بیان دیگر، حق ترجمه به‌طور کلی به معنی ترجمه هر اثر به زبانی دیگر است.

تنظیم کردن به معنی ساختن یک اثر موسیقایی از طریق اضافه کردن عناصر بدیع و نو برای به‌وجود آوردن یک اثر موسیقایی ماندنی است؛ مانند تبدیل یک قطعه موسیقی کلاسیک به یک قطعه موسیقی جاز. اخیراً در ژاپن، یک شرکت موسیقی که یک قطعه موسیقی کلاسیک را بدون

اجازه سازنده آن، به جاز تبدیل کرده بود، مجبور شد از فروش لوحهای فشرده خود به علت اعتراض خالق اثر، صرف نظر کند.

ایجاد تغییرات به معنی تبدیل شکل بیان اثر، مانند تبدیل یک اثر نقاشی دو بعدی به یک مجسمه سه بعدی و یا تبدیل یک عکس به یک تابلو نقاشی.

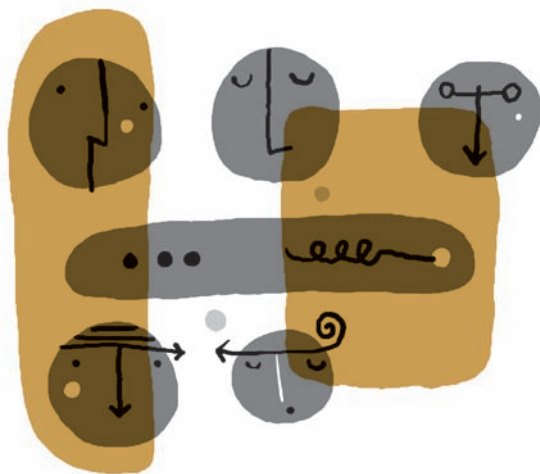
برداشت به معنی تبدیل یک اثر اصلی به نمایشنامه یا فیلمنامه، بدون تغییر در داستان یا تغییر موتیف‌های آن. برداشت از یک اثر شامل استفاده از آن در تلویزیون نیز می‌شود. به نظر می‌رسد که حتی ارتقای برنامه‌های رایانه‌ای و... نیز نوعی برداشت به حساب می‌آید.

مشکلات متناوبی در مبحث حق برداشت / اقتباس وجود دارد؛ زیرا قضاوت در این باره بسیار مشکل است و گاه به سختی می‌توان نتیجه گرفت که اثری واقعاً از اثر دیگری اقتباس شده است یا خیر؛ بدین معنی که فقط شکل بیان اثر بدون تغییر در محتوای اصلی آن دگرگون شده یا فقط از آن ایده گرفته شده است. عده‌ای هر نوع برداشت و اقتباسی را صرفاً استفاده از ایده آن اثر می‌دانند. از طرفی، همان‌طور که در ابتدا گفته شد، ایده‌ها در چهارچوب قوانین حق مؤلف قرار ندارند. اما از آنجا که حق برداشت، یکی از عناصر تحت حمایت حقوق مؤلف به شمار می‌آید، وجود برخی از این تضادها اجتناب‌ناپذیر است. به‌طور کلی، در مواردی که فقط ساختار اثر تغییر می‌کند و داستان و شخصیت‌های داستانی آن دست نخورده باقی می‌مانند، اقتباس صورت گرفته است.

۹. حقوق بهره برداری از یک اثر اقتباسی

(حق حمایت از یک اثر اقتباسی در مقابل استفاده بدون اجازه)

همان‌طور که قبلاً گفته شد، اقتباس شکل جدیدی است که از طریق ترجمه، تنظیم، تبدیل یا برداشت به‌وجود می‌آید. هر چند حق مؤلف اثر اقتباسی به کسی تعلق دارد که اثر اقتباسی را به‌وجود آورده، اما مؤلف اثر اصلی (اثری که از روی آن اقتباس صورت گرفته) نیز دارای همان حق است. به‌عنوان مثال، اگر فردی بر اساس داستانی کم‌دی یک فیلم نقاشی متحرک بسازد و از آن استفاده تجاری ببرد، مجوز برای کپی از آن باید هم از خالق فیلم و هم از خالق کتاب گرفته شود. داشتن مجوز فقط از یکی از دارندگان حق اثر کفایت نمی‌کند و باید مجوز از تمام دارندگان حق اثر اولیه و ثانویه گرفته شود.

حقوق بهره‌برداری از آثار اقتباسی و استفاده‌های جنبی از آثار چاپ شده

همان‌طور که توضیح داده شد، حق استفاده از آثار اقتباسی نیز زیر مجموعه قوانین حق مؤلف قرار می‌گیرد و منحصرأ به صاحب اثر تعلق دارد. از طرف دیگر، هر چند واژه یا اصطلاح «حقوق مکمل» که بر اساس استفاده ثانویه از آثار چاپ شده (که در صنعت نشر هر کشور به‌شکل گسترده استفاده می‌شود) به‌وجود می‌آید، واژه‌ای قانونی و تحت قوانین حق مؤلف نمی‌باشد، ولی به روشهای مختلف استفاده از آثار اقتباس شده در شکل غیرچاپی آنها اشاره می‌کند. در قراردادهای چاپ آثار، خالقان اثر و ناشران تعهدات مختلفی را نسبت به یکدیگر متعهد می‌شوند که شامل حقوق مکمل نیز باشند.

حقوقی نیز به پخش‌کنندگان آثار از قبیل تولیدکنندگان نوار و لوحهای فشرده، پخش‌کنندگان رادیویی / تلویزیونی و اجراکنندگان آثار، مانند هنرمندان و موسیقی‌دانان تعلق می‌گیرد. این حقوق در زمره قوانین حق مؤلف قرار می‌گیرند، ولی در کشورهایی مثل ژاپن و کره زیر عنوان دیگری در چارچوب قوانین حق مؤلف، با نام «حقوق وابسته یا مرتبط» قرار می‌گیرند که از حقوق مؤلف مجزا می‌شوند. در مورد «حقوق وابسته یا مرتبط» در صفحات بعد به تفصیل توضیح داده خواهد شد.

حقوق اخلاقی چیست؟

حقوق اخلاقی شامل حق ارائه اثر برای عموم می‌شود؛ حتی که منعکس‌کننده نام مؤلف و ضامن حفظ صداقت و تمامیت آن اثر است.

مفهوم حقوق اخلاقی ابتدا در سیستم حقوقی امریکا و انگلیس نبوده و تنها مدت کوتاهی است که در کنوانسیون برن (صرف نظر از حق ارائه برای عموم) و در قراردادهای بین‌المللی از جمله کنوانسیون WIPO مطرح شده است.

حق ارائه اثر برای عموم

(حق حمایت از یک اثر در مقابل عمومی کردن آن بدون اجازه)

خالق اثر حق دارد اثر خود را که هنوز عمومی نشده است به معرض عموم بگذارد؛ به این معنی که فقط خالق اثر می‌تواند تصمیم بگیرد که اثر خود را به شکل اصلی آن یا به صورت اقتباسی در معرض عموم بگذارد یا نگذارد. در مواردی که حق مالکیت اثر واگذار شده، تصور بر این است که خالق اثر با عمومی کردن اثر به شکل برگزاری نمایشگاه موافقت کرده است. در کنوانسیون برن هیچ قانونی که حق عمومی کردن اثری را در بر گرفته باشد، مطرح نشده است.

حقوق مدنی خالق اثر

(حق درخواست مطرح کردن هویت مؤلف)

هنگامی که اثری در معرض عموم قرار می‌گیرد، مؤلف حق دارد تصمیم بگیرد که آیا نام حقیقی وی یا نام مستعارش بر روی اثر بیاید یا نه؟ مؤلف در زمان عمومی کردن اثر اقتباس شده خود می‌تواند تصمیم بگیرد که آیا نام حقیقی و مستعارش بر ارائه اقتباسی از اثرش، برای عموم ذکر شود یا خیر. این حق به معنی الزام ذکر نام مؤلف اثر نیست.

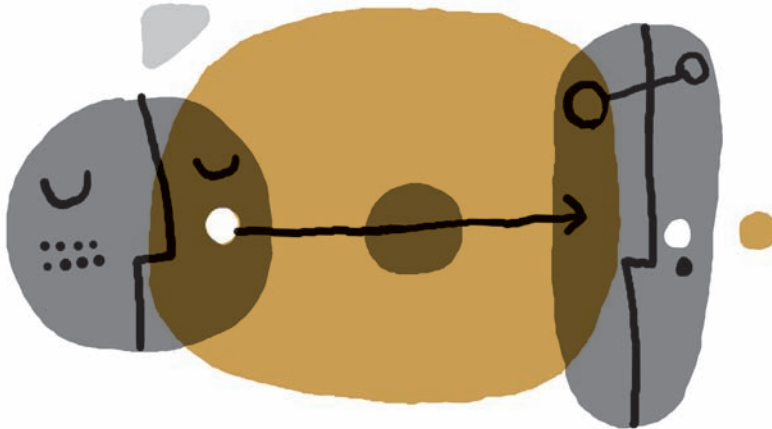
حق حفظ تمامیت اثر (حق حمایت از یک اثر در مقابل هر نوع تغییر بدون مجوز در آن)

همان‌طور که از عنوان آن پیداست، مؤلف حق حفظ تمامیت اثر خود و عنوان آن را در مقابل هر نوع تضییع یا تغییر و اصلاح بر خلاف نظرش دارد. در مواردی که اثر به‌صورت مکتوب یا قطعه موسیقی باشد، گاهی نیاز به تغییر یا اصلاح دستور زبان، واژه یا نحوه بیان پیش می‌آید که در اینجا این قانون می‌تواند مشکلاتی را ایجاد کند. زیرا همان‌طور که زمان می‌گذرد، عرف جوامع تغییر می‌کند و با این تغییرات حتی زبان محاوره نیز دستخوش تغییر می‌شود. ناشران و ویراستاران ممکن است بخواهند تغییراتی را در یک اثر ایجاد کنند تا آن را برای خواندن آسان‌تر و قابل فهم‌تر نمایند. اما البته آنها بدون اطلاع دادن به مؤلف یا کسی که از حق مؤلف برخوردار است نمی‌توانند این تغییرات را اعمال کنند.

علاوه بر سه شرط مطرح شده در بالا، اگر نوع استفاده از اثر، سبب از بین رفتن شهرت مؤلف شود، حقوق اخلاقی وی مورد تعدی قرار گرفته است که باید از آن جدا پرهیز کرد. حقوق اخلاقی مؤلف در کشورهایی مثل ژاپن، حتی پس از مرگ آنها نیز مورد احترام می‌باشد. بنابراین خانواده مؤلف می‌توانند از هر نوع حرکتی که باعث تضییع نام و حقوق اخلاقی وی شود، جلوگیری کنند و خواهان حفظ مبانی ارزشی و افتخارات وی باشند.

حقوق وابسته چیست؟

قوانین حق مؤلف در بسیاری از کشورها نه فقط حامی خالقان آثار می‌باشد، بلکه از کسانی که اثر را اجرا یا در معرض دید عموم می‌گذارند نیز حمایت می‌کند. به‌عنوان مثال هر چند که خواننده‌ای با خواندن آوازی، اثر تازه‌ای را خلق نمی‌کند، ولی ممکن است با استفاده از روشی که برای بیان احساسات خود به کار می‌گیرد، بر شنونده اثر خاصی بگذارد و اجرای خلاق را به‌وجود آورد. حقوق وابسته حقوقی می‌باشند که مربوط به هر عاملی است که در راستای ارائه اثر برای عموم نقش مهمی ایفا کند. در برخی از کشورها این حقوق در نظر گرفته نمی‌شود

یا تحت موضوعات دیگر مطرح می‌گردد، ولی در ژاپن، کره و چین، به‌عنوان مثال این حقوق به اجراکنندگان آثار، مثل موسیقیدانان، بازیگران، تولیدکنندگان نوار، سازمانهای پخش رادیو/تلویزیونی و سازمانهای مخابراتی تفویض می‌شود.

حقوق وابسته نیز مثل حق مؤلف، به‌صورت خودکار و بدون هیچ روش اجرایی به‌رسمیت شناخته می‌شود. این حقوق توسط کنوانسیونهای بین‌المللی مثل کنوانسیون بین‌المللی حمایت از اجراکنندگان، تولیدکنندگان نوار و ارگانه‌های پخش رادیو/تلویزیونی و نیز کنوانسیون حامی تولیدکنندگان نوار/صفحه در مقابل تکثیر بدون مجوز از آنها به رسمیت شناخته شده است. حق مؤلف و حقوق وابسته به‌طور جداگانه حمایت می‌شوند و به همین دلیل برای بهره‌گیری از هر کدام باید به‌طور مجزا اخذ شوند. به‌عنوان مثال، زمانی که می‌خواهیم نواری را تکثیر کنیم، علاوه بر اینکه باید از اجراکننده آن اجازه بگیریم، باید اجازه تولیدکننده نوار را نیز داشته باشیم (حقوق وابسته). همین‌طور باید از سراینده موسیقی و نیز نویسنده یا شاعر آن تصنیف نیز اجازه گرفته شود(کپی‌رایت).

مدت زمان تعیین شده برای حمایت از کپی رایت

حق مؤلف و حقوق وابسته که در بالا توضیح داده شد، قانوناً برای دوره‌ی زمانی معینی اعتبار دارند. تاریخ انقضای حق مؤلف، بر اساس پیمان برن، از ۵۰ تا ۷۰ سال پس از مرگ او تغییر می‌کند. این دوره‌ی زمانی مورد قبول تمام کشورهای عضو پیمان برن می‌باشد و زمانی که مدت تعیین شده سپری می‌شود، حقوق قانونی اثر نیز سپری می‌گردد و اثر آزادانه به‌عنوان یک مایملک عمومی برای همگان قابل استفاده می‌باشد.

هدف از تعیین مدت زمان مشخص برای حمایت از آثار، ایجاد انگیزه در میان خالقان اثر است و در عین حال دادن اطمینان به آنها که آثارشان بعد از مدت سپری شده جزئی از مایملک جامعه خواهد شد تا به توسعه هر چه بیشتر فرهنگ در آینده کمک کند.

مدت زمان تعیین شده برای حمایت از حق مؤلف

(حق مالکیت)

در بسیاری از کشورها اثر خلق شده ناخودآگاه تحت حمایت قوانین حق مؤلف کشور تابع خالق اثر قرار می‌گیرد (بدون شرط). البته بعضی کشورها، پس از اینکه اثر تحت حمایت قوانین حق مؤلف قرار گرفت، سیستم ثبت نام آن اثر را به اجرا می‌گذارند. این اقدام در مقابل استفاده غیرقانونی شخص سوم صورت می‌گیرد که به خالق اثر ثابت کند که قوانین حق مؤلف حاکم هستند. در آمریکا، ژاپن، کره و چین برای مثال این سیستم تنها برای نرم‌افزارها وجود دارد.

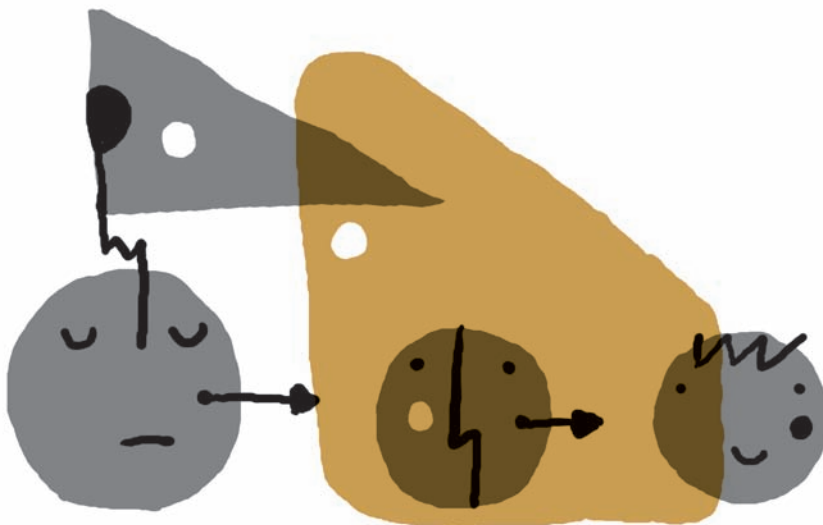
همان‌طور که قبلاً گفته شد، هر اثر تا مدت زمان مشخصی تحت حمایت قانونی حق مؤلف قرار می‌گیرد که این مدت را قوانین هر کشور به‌صورت مستقل تعیین می‌کند.

هر چند زمان حمایت از آثار بستگی به کشور متبوع و نوع اثر دارد، اما در بسیاری از کشورهای آسیایی این زمان ۵۰ سال پس از فوت صاحب اثر می‌باشد (در صورتی که نام صاحب اثر بر روی اثر ثبت شده باشد). البته استثناهایی هم دیده می‌شود؛ مانند استفاده از عکس یا آثار سفارشی که این کتاب به قوانین مربوط به چنین آثاری پرداخته است.

در حال حاضر برخی از کشورها تلاش می‌کنند تا زمان بیشتری برای حمایت از آثار در نظر گرفته شود و آن را تا ۷۰ سال یا بیشتر افزایش دهند.

مدت زمان تعیین شده برای حمایت از حقوق وابسته

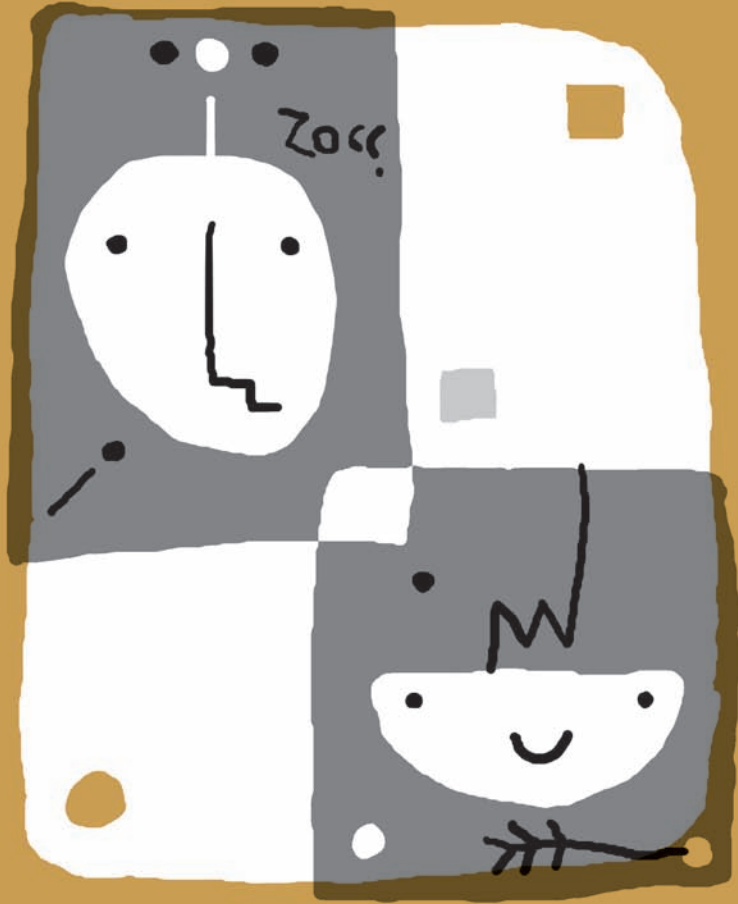
مدت زمان حمایت از حقوق وابسته نیز در قوانین حق مؤلف در هر کشور یا طبق قراردادی مثل TRIPS مشخص می‌شوند که درباره آن توضیح داده خواهد شد. این حمایت از زمانی که اثر برای اولین بار اجرا می‌شود، زمانی که ضبط صدا برای اولین بار تنظیم می‌شود یا وقتی که اثر برای اولین بار در معرض تماشای عموم قرار می‌گیرد، لحاظ می‌گردد. در مورد پخش نیز حمایت از زمانی شروع می‌شود که اثر برای اولین بار پخش گردد یا روی اولین شبکهٔ مخابراتی قرار گیرد.

چگونگی حمایت بین المللی از آثار

۳ | چگونگی حمایت بین‌المللی از آثار

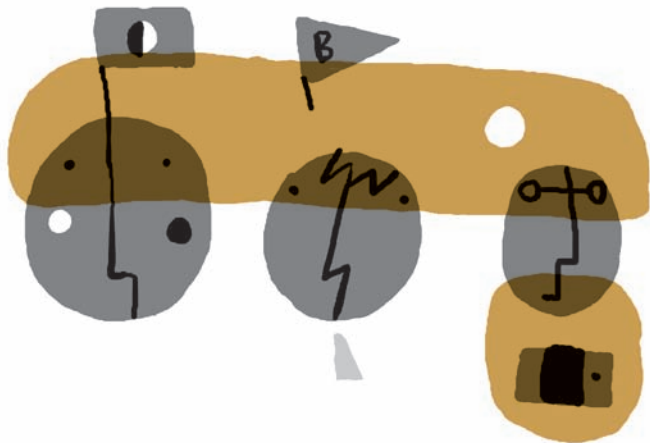
آنجایی که استفاده از آثار مرزهای جغرافیایی را در نوردیده و به عبارتی مرز نمی‌شناسد، برای برخورد با این پدیده، قوانین حق مؤلف و مالکیت معنوی باید رنگ و بویی بین‌المللی بگیرند و این جنبه‌ها را نیز مورد توجه قرار دهند.

قوانین حق مؤلف موجود در هر کشور منوط به رسمیت شناختن حقوق مختلفی در جهت حمایت از آثار در آن کشور می‌باشد. به‌علاوه بسیاری از این حقوق خود به خود در سطح بین‌المللی تحت حمایت قرار دارند. به‌عنوان مثال کنوانسیون برن و نیز کنوانسیون حق مالکیت بین‌المللی، هر دو از حقوق مؤلف حمایت می‌کنند، در حالی که سایر حقوق وابسته توسط کنوانسیون حمایت از اجراکنندگان، تولیدکنندگان صفحه و سازمانهای پخش رادیو و تلویزیونی و نیز کنوانسیون حمایت از تولیدکنندگان نوار / صفحه در مقابل تکثیر غیرقانونی، حمایت می‌شوند.

قراردادی که منجر به تأسیس سازمان تجارت جهانی^۱ (WTO) شد، در سال ۱۹۹۴ تدوین گشت و از سال ۱۹۹۵ مورد بهره‌برداری قرار گرفت. یکی از قراردادهای الحاق شده به این عهدنامه

---

1 - WTO : World Trade Organization

مربوط به جنبه تجاری حق مالکیت معنوی می‌باشد^۱ (TRIPS) که قوانین حقوق مؤلف و حقوق وابسته، هر دو، در این عهدنامه گنجانیده شده‌اند.

علاوه بر این از آغاز سال ۱۹۹۶ سازمان جهانی حقوق مالکیت معنوی اقدام به وضع پیمان نامه حق مؤلف^۲ (WIPO Copyright) و نیز پیمان نامه (WIPO Performances and Phonograms Treaty) حمایت از نمایش‌ها و تولیدکنندگان صفحه گرامافون کرد تا در قالب این چهارچوب حمایت از حق مؤلف را بر عهده بگیرد و پاسخی به دیجیتالی شدن اطلاعات و نیز شبکه‌های جهانی باشد. این پیمان نامه‌ها و قراردادها باعث شد تا یک وفاق عام بر حقوق مالکیت بین‌المللی مثل حق مؤلف ایجاد شود تا تمام کشورهای هم‌پیمان موافقت خود را مشترکاً جهت حمایت آثار به شکل بین‌المللی اعلام کنند. آثاری که براساس این معاهده نامه‌ها حمایت می‌شوند، تحت حمایت قوانین بومی کشور متبوع خود نیز قرار دارند. برای مثال آثار کره‌ای در کشور چین طبق قوانین حق مؤلف در کشور چین حمایت می‌شوند و آثار چینی در کره طبق قوانین حق مؤلف کشور کره مورد حمایت قرار می‌گیرند.

---

1 - TRIPS : Trade - Related Aspects of Intellectual Property Rights

2 - WIPO : World Intellectual Property Organization

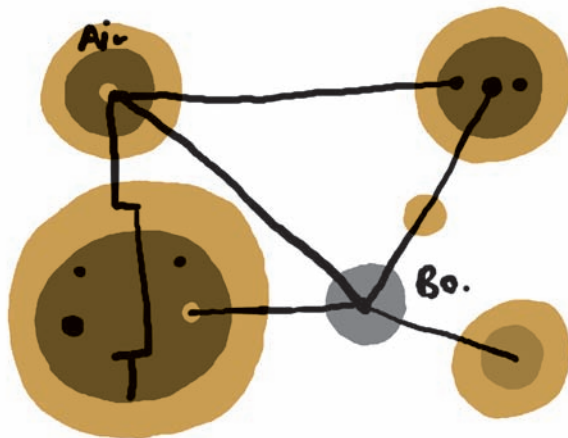
ایالات متحده امریکا سالهای زیادی فقط تابع کنوانسیون جهانی حق مؤلف بود و تمامی آثار موجود باید علامت حق مؤلف را می‌داشتند تا بتوانند از حمایت بین‌المللی منتفع شوند. در اول ماه مارس سال ۱۹۸۹، سرانجام کشور امریکا به کنوانسیون برن پیوست و قوانین بومی خود را اصلاح و با قوانین کنوانسیون برن منطبق کرد. کشورهایی که تابع کنوانسیون برن هستند، نیازی به استفاده از نشان یا هشدار حق مؤلف ندارند تا بتوانند از حمایت بین‌المللی برخوردار باشند.

بهره‌برداری از حق مؤلف

۴ | بهره‌برداری از حق مؤلف

حق مؤلف به زبان قانونی حق دادن اجازه و در مقابل حق دریافت دستمزد می‌باشد. این به معنی آزادی در تصمیم‌گیری جهت‌دادن حق استفاده از اثر به شخص دیگر و دریافت دستمزد به معنای حق تقاضای مزد در مقابل دادن این اجازه می‌باشد. البته اگر شخص دوم نخواهد شرایط خالق اثر را قبول کند، مذاکرات انجام شده بین دو طرف لغو خواهد شد. در اینجا اطلاعات اولیه در خصوص بهره‌برداری از یک اثر را بررسی می‌کنیم.

راههای بهره‌برداری از یک اثر

بهره‌برداری از یک اثر به معنی استفاده از حق مالکیتی است که به آن اثر تعلق دارد. در این گونه موارد می‌بایست قراردادی بین صاحب اثر و فردی که خواهان استفاده از اثر مورد نظر است، منعقد شود که این قرارداد شامل حقوق استفاده از حق مؤلف نیز می‌باشد. همان‌طور که قبلاً اشاره شد، مبانی حق مؤلف شامل حق دادن اجازه به شخص دیگر به منظور بهره‌برداری از یک اثر و نیز حق درخواست دستمزد از استفاده‌کننده می‌باشد. چگونگی بهره‌برداری از یک اثر بستگی به قراردادی دارد که طی آن مجوز استفاده از آن اثر به شخص متقاضی داده می‌شود.

هر چند که قرارداد شفاهی نیز از ضمانت‌اجرائی برخوردار است، ولی بهتر است قراردادی کتبی نیز بین دو طرف بسته شود تا از هر گونه سوء برداشت از جانب دو طرف قرارداد جلوگیری شود. هنگامی که فردی می‌خواهد از اثری بهره‌برداری کند، نکات زیر به هنگام مذاکرات باید در نظر قرار گرفته شود.

اولاً باید مشخص شود که قوانین حق مؤلف در کشوری که قرار است اثر در آن مورد استفاده قرار گیرد، اجرا می‌شود یا خیر؟

به‌طور کلی هر اثر تولید شده که به‌شکلی برای اولین بار در معرض استفاده عموم در کشور استفاده‌کننده قرار گیرد، یا واجد حمایت قوانین بین‌المللی می‌باشد (که خود به خود تحت حمایت قرار دارد) و یا جزء آثاری است که واجد حمایت نبوده و می‌توان از آن به شکل آزاد استفاده کرد.

ثانیاً باید بررسی شود که آیا شرایط زمانی تعیین شده جهت حمایت اثر هنوز معتبر می‌باشد یا خیر. اگر تاریخ تعیین شده منقضی شده باشد، آن اثر قابل استفاده به شکل آزاد است.

ثالثاً هنگام بهره‌برداری از هر اثر، باید مشخص شود آیا این اثر می‌تواند تحت قوانین حقوق مؤلف قرار گیرد یا خیر. این چنین نباشد، نیازی به کسب اجازه از صاحب اثر وجود ندارد و می‌توان از آن به‌صورت آزاد استفاده کرد.

پس از آنکه تمام این نکات بررسی و مشخص شد که محدودیت زمانی اثر به پایان نرسیده

است، می‌توان برای کسب اجازه جهت بهره‌برداری از اثر به دارنده حق مؤلف آن مراجعه کرد. باید توجه داشت که همواره خالق اثر نیست که باید اجازه استفاده از اثر را منتقل کند. در برخی از موارد حق استفاده از اثر به آژانس‌های حقوقی یا به ناشر معینی و یک شرکت تولیدی واگذار شده است که بدین ترتیب طرف مذاکره در انعقاد قرار داد می‌باشند.

محدودیت‌های حق مؤلف

با صرف نظر کردن از برخی شرایط خاص، حق مؤلف شامل محدودیت‌هایی است. محدودیت به این معنا که حقوق آن کنترل شده است. همان‌طور که گفته شد، به جز شرایط خاص، حق مؤلف شامل همه آثار نمی‌شود و از بسیاری از آثار می‌توان به شکل آزادانه استفاده کرد. اخیراً استفاده‌هایی که براساس برداشت گسترده از این قانون شده، مشکلاتی را ایجاد کرده است. یکی از این مشکلات که اخیراً در ژاپن مورد توجه قرار گرفته است، تکثیر آثار برای استفاده شخصی یا استفاده در کتابخانه‌های عمومی است. به‌علاوه هنوز تفاوت بین «بهره‌برداری از یک اثر» و «نقل قول از یک اثر» کاملاً مشخص و قانونمند نشده است تا براساس آن بتوان تشخیص داد که برای کدام یک باید مجوز گرفت. البته باید به‌خاطر داشت که هدف اصلی، حمایت از منافع کسی است که حق مؤلف را داراست.

همین‌طور باید توجه داشت در مواردی که اثر با محدودیت‌های حق مؤلف مواجه شده است، حقوق اخلاقی صاحب اثر محفوظ خواهد ماند (به‌غیر از مواردی که اثر نیاز به تغییرات جزئی دارد، مثل نیاز به تغییر در دستور زبان یا تغییراتی به منظور قابل استفاده کردن اثر در برنامه آموزش مدارس). در هر صورت، پیش از استفاده از هر اثر، باید حتماً بررسی کرد که مشمول محدودیت‌های حق مؤلف می‌باشد یا نه، و دقت شود تا از قانون محدودیت‌های حق مؤلف برداشت وسیع و آزادانه‌ای صورت نگیرد.

تکثیر از یک اثر به‌منظور استفاده شخصی

تکثیر از هر اثری، به منظور استفاده در محدوده مکانی مشخص، مثل استفاده شخصی یا خانوادگی جایز است. در مواقعی که از اثر تکثیر شده، به‌شکل دیجیتال یا پخش ویدئویی استفاده شود، باید از

کسی که حق مؤلف آن اثر را در اختیار دارد، اجازه گرفته شود. همین‌طور تکثیر اثر برای استفاده در شرکتها، حتی اگر این بهره‌برداری توسط یک فرد باشد، جزء تکثیر با هدف استفاده شغلی/ تجاری محسوب می‌شود و نمی‌تواند به‌صورت آزاد صورت بگیرد. به همین ترتیب استفاده از یک اثر به‌عنوان ابزار در ویدئو یا فروشگاه‌های توزیع لوح فشرده، به منظور تکثیر آثار، شخصی محسوب نمی‌شود؛ زیرا این ابزار جهت استفاده عموم در فروشگاه قرار می‌گیرد و تکثیر از آثار بدون اجازه خواهد بود.

تفاوت بین بهره‌برداری از یک اثر و نقل قول از آن اثر

همان‌طور که گفته شد اگر فردی بخواهد از اثری استفاده کند، باید از دارنده حق مؤلف آن اثر کسب اجازه کند. از طرف دیگر، طبق قوانین حق مؤلف هر کشور، برای نقل قول از اثری به منظور استفاده در اثر دیگر نیازی به کسب اجازه نیست. البته شرایط تعریف شده‌ای برای استفاده از نقل قول یا اقتباس از آثار وجود دارد.

شرایط اقتباس از اثر یا نقل قول کردن از آن

چه شرایطی اقتباس از یک اثر یا نقل قول کردن از آن را موجه می‌سازد؟ ابتدا باید یادآور شد که هر اثری که در معرض استفاده عموم قرار گرفته باشد، قابل نقل قول کردن یا اقتباس نمودن است. هیچ‌گاه نمی‌توان از اثری که چاپ نشده است نقل قول کرد. ارتباط‌های زیر باید بین یک اثر جدید (A) و اثری که از آن اقتباس شده (B) وجود داشته باشد.

۱. A اثر اصلی است و نقل قول از اثر B می‌باشد.
۲. شناخت شفاف بین A و قسمت‌هایی که از B نقل قول شده است، وجود داشته باشد.
۳. ضرورت نقل قول از B برای تدوین A.
۴. بخش نقل قول شده از B باید در محدودترین میزان باشد.
۵. بخش نقل شده از B باید دقیقاً برداشت از اصل اثر باشد.
۶. منابع استفاده از B کاملاً ذکر شود.
۷. نقل قول یا اقتباس، حقوق اخلاقی صاحب اثر B را تهدید نکند.

اگر این شرایط کاملاً رعایت شوند، می‌توان از اثر نقل قول کرد. حقوق شخصی صاحب اثر ضامن بروز خلاقیت در افراد می‌باشد. با فراهم کردن این انگیزه، صاحب اثر تشویق می‌شود که آثار بیشتری خلق کند تا افراد بیشتری از منافع و نتایج این فعالیت‌های خلاقانه بهره‌مند شوند و بدین ترتیب منجر به توسعه فرهنگ شده و در نهایت جزء دارایی‌های مشترک همه افراد یک جامعه گردد. بنابراین هدف از وضع این قوانین ایجاد تعادل بین «حمایت از حقوق» و «فراهم آوردن امکان بهره‌برداری از یک اثر» می‌باشد، تا این دو به راحتی فعالیت کنند. این تعادل هنگامی به دست می‌آید که استفاده کننده از یک اثر، احساس فردی را که از اثرش بهره‌برداری می‌شود، درک کند و در مقابل، خالق اثر موقعیت استفاده کننده از اثر را در نظر بگیرد.

هنگام استفاده از حق مؤلف، مهم است که بین استفاده از اثر و نقل از آن یا اقتباس از آن تمیز داده شود. اینکه اقتباس یا نقل قول از اثر را حقی اعطا شده بدانیم و آن را از بهره‌برداری جدا بشماریم، اشتباه است. نقل قول / اقتباس از اثر نوعی بهره‌برداری از آن به حساب می‌آید که اگر در چهارچوب شرایط تعیین شده حاکم بر آن انجام گردد، آن اثر آزادانه و بدون ممنوعیت قوانین حق مؤلف قابل اقتباس است. برعکس اگر فردی شرایط را به نفع خود تفسیر کند و قوانین را نادیده بگیرد، ممکن است با مشکل مواجه شود.

حق مؤلف بر اساس قوانین و پیمان‌نامه حقوقی هر کشوری در سطح همان کشور و در سطح بین‌المللی مورد حمایت قرار دارد. با وجود این حمایت، نقض قوانین حق مؤلف اخیراً به شکل گسترده‌ای افزایش یافته است. گزارش‌های متعددی در این خصوص در نشریات، رادیو و تلویزیون و سایر رسانه‌های جمعی دیده می‌شود.

نقص به معنای هر گونه عملی است که حق مؤلف را تهدید می‌کند، مثل استفاده بدون مجوز از حق مؤلف، که یک حق شخصی (خصوصی) است و متعلق به خالق اثر می‌باشد، یا ثبت انحصاری حق مؤلف توسط فردی غیر از صاحب اثر.

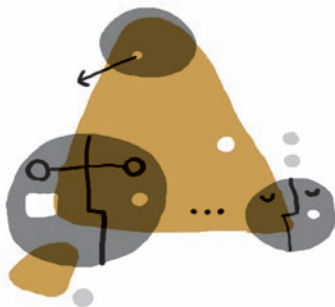
اگر شخصی مال فرد دیگری را که برای به دست آوردن آن زحمت بسیاری کشیده است، بدون اجازه به سرقت ببرد، این عمل جرم جدی محسوب می‌شود. هر کسی می‌داند که مال کسی را به سرقت بردن کار نادرستی است، اما در مواردی که با مباحث غیرملموس مانند حق مؤلف مواجه می‌شویم، به نظر می‌رسد که مردم هیچ‌گونه تزلزل یا تردیدی در خصوص به سرقت بردن آن به

خود راه نمی‌دهند. حقوق معنوی از قبیل حق مؤلف، به هر حال یک دارایی ارزشمند به شمار می‌آید که به آثاری که به شکل خلاقانه و با تفکر و احساس تولید شده‌اند، تعلق می‌گیرد. با توجه به اینکه در قرن بیست و یکم زندگی می‌کنیم، بسیار ضروری است که همگی با عقل سلیم بپذیریم که نقض این حقوق بسیار نادرست می‌باشد.

چه نوع تخلفاتی در جهت نقض این حق وجود دارد؟

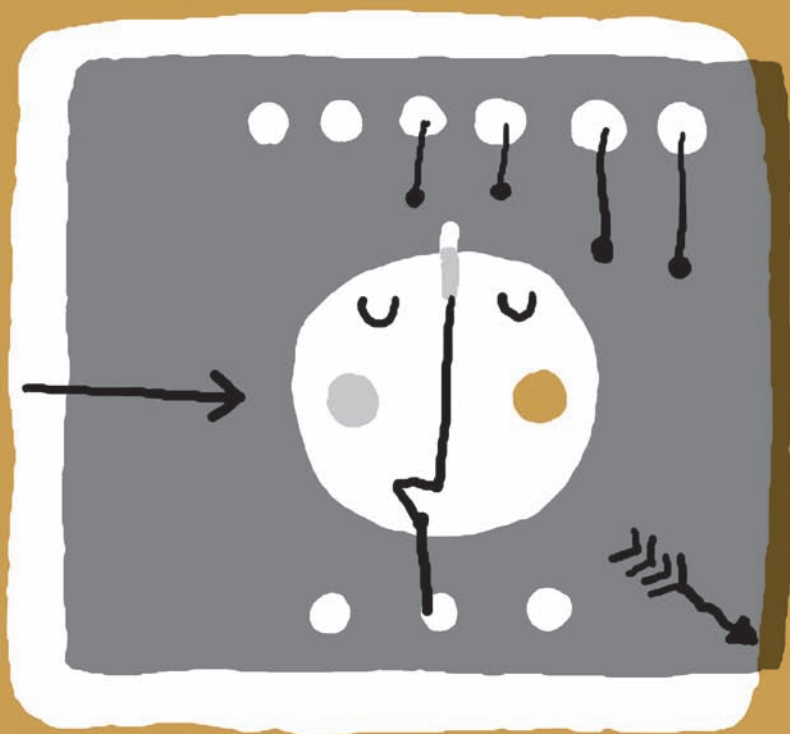
هرروزه شاهد تخلفات متعددی در راستای از بین بردن حقوق معنوی صاحبان آثار در کشورهای مختلف آسیایی می‌باشیم. آیا تا به حال توزیع نوارهای موسیقی، انواع لوحهای فشرده را که در گوشه کنار خیابانها با قیمت‌های نازلی به حراج گذاشته می‌شوند، دیده‌اید؟ نرم‌افزارهای مختلف رایانه‌ای با قیمت بسیار پائین‌تر از قیمت واقعی در معرض فروش قرار دارند. این محصولات به صورت غیرقانونی و بدون مجوز از صاحبان آنها و بی‌آنکه مبلغی بابت بهره‌برداری از آنها پرداخته شود، تکثیر می‌شوند و به فروش می‌رسند.

به این محصولات قاچاق یا کپی‌شده، گفته می‌شود. تولید این گونه محصولات برخلاف قانون است و فروش آنها در هر کشوری عملی تبهکارانه و اهانت‌آمیز محسوب می‌شود. بنابراین توصیه می‌شود تا در صورت برخورد با این گونه تولیدات، با وجود ارزان بودن، از خرید آنها پرهیز کنید. خرید آگاهانه محصولات قاچاق، شراکت در جرم است. همراه داشتن این گونه محصولات به هنگام بازدید از کشورهای خارجی، در صورت کشف شدن در گمرک، توقیف و ضبط خواهد شد و در صورتی که این تولیدات با هدف فروش، خرید شده باشد، ممکن است خریدار توقیف و مجازات شود.

آثار در محاصره جامعه در حال تغییر /
جامعه اطلاعاتی

۵ | آثار در محاصره جامعه در حال تغییر / جامعه اطلاعاتی

از اواخر قرن بیستم، زیر بنای ارتباطات که شامل شبکه‌های رایانه‌ای، تلفن‌های همراه و پخش ماهواره‌ای می‌باشد، به شکل وسیعی توسعه یافته است. در مقایسه با قرن گذشته و حتی چند دهه پیش، مردم چه در کشورهای پیشرفته صنعتی و چه در کشورهای در حال توسعه، در سطح بی‌سابقه‌ای به اطلاعات دسترسی دارند.

توسعه فن‌آوری نیز تأثیر بسزایی بر فرهنگ داشته است. تا صد سال پیش تنها افراد انگشت شماری در دنیا خالقان آثار فرهنگی بودند که از این میان اکثریت آنها را هنرمندان تشکیل می‌دادند؛ مثل نقاشان، نویسندگان و موسیقیدانان. شاید تنها تعداد معدودی حقوقدان و ادیب درگیر بحثهایی در خصوص حق مؤلف بودند و تا پیش از سالهای اخیر، افرادی که به فعالیتهای خلاقانه مشغول بودند، محدود به افراد حرفه‌ای بود و کسانی هم که از آثار این افراد بهره‌برداری می‌کردند، فقط به چند رسانه جمعی (ناشران، رادیو/تلویزیون، روزنامه‌ها و...)، شرکت‌های ضبط و پخش، شرکت‌های تولید فیلم و... محدود می‌شد. به زبان دیگر، اگر مردم عادی چیزی در مورد حق مؤلف نمی‌دانستند، زندگی آنها مختل نمی‌شد، اما آیا اکنون چنین است؟

امروزه ما اغلب با واژه «حق مؤلف» و «حقوق مالکیت معنوی» از طریق رسانه‌های مختلف مواجه‌ایم. ما امروزه با هجوم سیلی از اطلاعات روبه‌رو هستیم که بسیاری از این اطلاعات تابع قانون حق مؤلف هستند و بخش عمده‌ای از زندگی روزمره ما ناخواسته از این قانون تأثیر گرفته

است که شامل آموزشهای مدرسه‌ای، آموزش اجتماعی، خدمات اجتماعی، محیط‌زیست و فعالیتهای داوطلبانه فرهنگی می‌شود. مهم‌ترین و ملموس‌ترین نمونه، رابطه بین مردم عادی با حق مؤلف از طریق رایانه است که امروزه بدون آن زندگی غیرقابل تصور می‌باشد.

رایانه فقط طی ۲۰ سال گذشته به‌صورت جدی در زندگی ما حضور دارد. توسعه در فن‌آوری دیجیتالی، مانند پست الکترونیکی (email) و سایر ارتباطات اطلاعاتی، دنیا را در تصرف خود آورده و حضور رایانه نه تنها در قلمرو نوشتاری، بلکه در حیطه موسیقی، سینما، تولیدات و حتی در مصرف این تولیدات، به‌صورت امری اجتناب‌ناپذیر در آمده است.

امروزه تولید مجدد بدون از دست دادن کیفیت اصلی آن توسط فن‌آوری دیجیتال امکان‌پذیر گشته است. در حقیقت رایانه به همه این امکان را داده تا اثری را با حداقل دانش تولید کنند در صورتی که پیش از این برای تولید آن اثر نیاز به تواناییهای خاص و تجربه کافی بود. برای مثال در حیطه موسیقی، نرم‌افزاری رایانه‌ای امکان تولید موسیقی را برای همه، حتی کسانی که نمی‌توانند با آلات موسیقی کار کنند، بسیار راحت کرده است.

در گذشته برای تکثیر نوار، روند مشقت باری طی می‌شد، در صورتی که در حال حاضر این عمل به سرعت انجام می‌گیرد. اکنون کاملاً طبیعی و امکان‌پذیر است که حجم بزرگی از آثار موسیقایی یا دیگر اطلاعات را بر روی رسانه‌ای به اندازه کف دست حمل کرد. میزان پیشرفت در این زمینه

آن قدر سریع است که گاه باورکردنی نیست.

ما نه تنها می‌توانیم از مزایای فن‌آوری دیجیتال بهره‌برداری از آثار استفاده کنیم، بلکه در خلق آثار نیز از این امکانات بهره می‌بریم. در این دوره و زمانه هر فردی می‌تواند پدید آورنده اثری باشد. از طرف دیگر این انقلاب فن‌آوری دارای پیامدهای غیر قابل پیش‌بینی هم می‌باشد که طبعاً به پیدایش تخلف‌هایی نیز منجر شده است. دسترسی غیرقانونی سارقان اطلاعات و نیز فاش شدن اطلاعات شخصی که به سرعت در حال افزایش است، در زمره تخلف‌های جدیدی به شمار می‌آید که زاینده این برهه از زمان است؛ زیرا اطلاعات دیجیتال به راحتی قابل دستبرد و نیز قابل هر گونه تغییری می‌باشند. تا جایی که هر کسی در معرض خطر استفاده نادرست از حقوق شخصی خویش و دیگران قرار دارد. در این آشفته بازار، ما باید از فلسفه قوانین حق مؤلف درک کافی داشته باشیم و خود را متعهد به رعایت این قوانین در کشور متبوع خود بنماییم تا بتوانیم حامی آثاری باشیم که میراث فرهنگی مشترک ما و میراث جامعه انسانی را شکل می‌دهند.

دیجیتالی شدن، شبکه‌های اطلاعاتی و کپی‌رایت

همان‌طور که قبلاً اشاره شد، بیشترین تغییرات محسوسه که در فضای حق مؤلف صورت می‌گیرد، شبکه‌ای شدن اطلاعات و دیجیتالی شدن آن است. دیجیتالی شدن، کپی و تکثیر از آثار و استفاده نادرست از آنها را بسیار آسان می‌سازد. از طریق فن‌آوری دیجیتال به راحتی می‌توان از هر اثری به تعداد

دلخواه تکثیر کرد، بی‌آنکه از کیفیت اثر کاسته شود. حتی تکثیر از روی کپی نیز میسر شده است. خطر بزرگتری که در این راستا وجود دارد، در ارتباط با امکان نقض حقوقی است که در ترجمه اثر و نیز نقض حق وفاداری به اصل کار و حفظ تمامیت آن وجود دارد که از طریق دیجیتال شدن، تغییر دادن اصل و ماهیت اثر بسیار سهل و آسان شده است. از این طریق امکان استفاده از یک اثر نیز به صورت مکرر وجود دارد که به دلیل کیفیت بالای نرم‌افزارهای تولید شده، کیفیت آثار تکثیر شده برابر اصل می‌باشد. قوانین حق مؤلف در حال بازنویسی هستند تا قوانین مکملی در راستای محدودیتها و نیز حق درخواست اجرت در مقابل استفاده از کپی آثار، در آنها گنجانده شود تا از هجوم بسیاری از تخلفات که بر اثر دیجیتال شدن آثار به وجود آمده است، جلوگیری کند.

در خصوص شبکه شدن اطلاعات، فقط شبکه اینترنتی جهانی منظور نظر نیست، بلکه شبکه‌های اطلاعاتی بومی و محلی را هم دربر می‌گیرد که توسط شرکتها به سرعت در حال افزایش هستند. این شبکه‌ها در حال انتقال انواع آثار، مانند موسیقی، تصویر و نرم‌افزارهای بازی می‌باشند؛ اما هنگامی که آثار بدون اجازه تکثیر می‌شوند و در اختیار دیگران قرار می‌گیرند، آثار تخریبی آن در سطح جهانی محسوس می‌شود و در اینجاست که اعتماد خالقان آثار از صاحبان شبکه‌های اطلاعاتی سلب می‌شود. در حال حاضر هر کشوری در حال به دست آوردن نوعی حق مؤلف مناسب در ارتباط با شبکه‌های اطلاعاتی است و در این راستا قوانینی با عنوان «حق پخش عمومی» در معاهده‌های بین‌المللی و ملی لحاظ می‌شود.

پرسش: آیا کتاب، شعارهای تبلیغاتی و... اثر محسوب می‌شوند؟

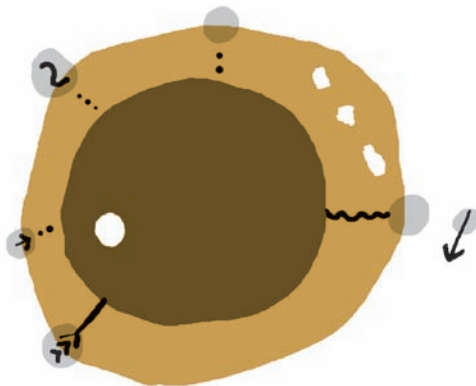
پاسخ: قضاوت درباره اینکه قوانین حق مؤلف شامل چه چیزهایی می‌شود، مشکل است. آثاری مثل عناوین کتاب، نسخه‌های تبلیغاتی، طرحها و ... به شکل کلی تابع قوانین حق مؤلف نیستند. بر اساس تعریف، «اثر» بیان خلاقانه و اصیل افکار و احساسات است، نه فقط شکلی از ارائه بیان.

پرسش: آیا ایده‌ها و تصورات هم شامل قوانین حق مؤلف می‌شوند؟

پاسخ: تصورات و اندیشه‌هایی که صرفاً در ذهن شکل می‌گیرند، هر قدر که بزرگ باشند، به‌عنوان یک «اثر» شناخته نمی‌شوند و بنابراین تحت حمایت از قوانین حق مؤلف قرار نمی‌گیرند. اما هر مقاله یا کتابی که آن ایده را توضیح دهد، «اثر» شناخته می‌شود.

پرسش: آیا مواردی وجود دارد که «اثری» شامل قوانین حق مؤلف قرار نگیرد؟

پاسخ: «آثار» تا مدت زمان محدودی تحت حمایت قوانین حق مؤلف قرار می‌گیرند و پس از

انقضای مدت زمان تعیین شده، آن «اثر» دیگر تحت حمایت نمی‌باشد. هر چند آثار نوعی مایملک فرهنگی می‌باشند که توسط افرادی خلق شده‌اند، ولی از آنجایی که مردم زیادی از آنها استفاده می‌کنند، به جوامع تعلق دارند. به این معنی که پس از گذشت زمان مشخصی از هر اثر، جامعه می‌تواند از آن به‌صورت آزاد استفاده کند. بنابراین آثاری که مدت زمان مشخصی را سپری کرده‌اند، متعلق به عموم می‌باشند. در کشورهایی مثل ژاپن، کره، چین مدارک و اسناد عمومی مثل قوانین، احکام و حکم دادگاهها شامل قوانین حق مؤلف نمی‌شوند.

پرسش: آیا سایت های اینترنتی نیز شامل قوانین حق مؤلف می‌شوند؟

پاسخ: اگر سایت اینترنتی توسط شرکت یا فردی ساخته شده باشد، یک نوعی خلاقانه است که به‌عنوان یک «اثر» شناخته می‌شود. بنابراین باید دقت کافی داشت تا حق مؤلف یا حق اخلاقی آن نقض نشود. در مواقعی که در یک سایت اینترنتی از اثر دیگری استفاده شده باشد، مانند استفاده از عکس در یک نشریه، حق مؤلف باید در نظر گرفته شود. در هر حال، چه فرد شخصاً دست به ساختن سایت اینترنتی خود زده باشد و چه فرد دیگری را موظف به این کار کرده باشد، باید دقیقاً حقوق مؤلف و مالک اثر مورد استفاده رعایت شود.

پرسش و پاسخ

پرسش: کار مشترک چیست؟

پاسخ: «اثر» مشترک، اثری است که با همکاری چند مؤلف تهیه شده باشد؛ به شکلی که جداسازی آنها و استفاده از هر بخش به صورت جداگانه امکانپذیر نباشد. در اینجا تمام مؤلفان در حقوقی که شامل این اثر می شود سهیم هستند و این ویژگی در قرارداد این نوع اثر باید کاملاً رعایت شود.

پرسش: در موردی که کتاب توسط تصویرگری به تصویر کشیده شده و متن آن توسط نویسندگانی نوشته شده است، یعنی اثر توسط دو فرد مختلف تهیه شده است، چگونه باید عمل کرد؟

پاسخ: در این مورد، علاوه بر اینکه از حقوق وارد بر یک اثر مشترک برخوردار است، تصویرگری آن به عنوان یک اثر هنری و متن آن به عنوان یک اثر ادبی تلقی می شود و خالقان هر کدام جداگانه از حق مؤلف برخوردار می شوند.

پرسش: آیا داستانهای عامیانه تحت حمایت قوانین حق مؤلف قرار دارند؟

پاسخ: داستانهای عامیانه، اساطیری و... مدتهاست که زمان تعیین شده برای برخورداری از حق مؤلف را سپری کرده اند. در صورتی که بخش عمده یک داستان توسط یک قصه گوی بومی گفته شده

باشد، ممکن است بتواند جزء آثاری باشد که تحت حمایت قانونی قرار می‌گیرند. اما اگر قسمت اعظم داستانی، بدون تغییر می‌ماند و فقط نکاتی به آن افزوده شود یا از آن کم گردد، به عنوان یک «اثر» جدید در نظر گرفته نمی‌شود. همین‌طور در مواردی که فردی داستانی را گوش می‌دهد و آن را یادداشت می‌کند، این داستان نوشته شده به کسی که آن را روی کاغذ آورده است تعلق ندارد. در مواقعی که از نکته‌ای مهم در داستان یا از تم اصلی داستانی استفاده و موضوعات مختلفی به آن افزوده شود تا داستانی شکل بگیرد، این اثر، اثری است با متن خلاقانه که به‌عنوان یک «اثر جدید» می‌توان از آن نام برد.

پرسش: آیا هر کسی می‌تواند مؤلف شود؟

پاسخ: هر کسی که اثری را خلق کند «مؤلف» نامیده می‌شود، حتی کودکان و افراد غیرحرفه‌ای. زمانی که فردی اثری خلق کند که از فکر و احساس وی منتج شده است، بدون در نظر گرفتن خوب یا بد بودن کیفیت آن، حقوق آن اثر متعلق به مؤلف می‌باشد.

پرسش: حقوق ترجمه یک اثر به چه کسی تعلق دارد؟

پاسخ: از آنجایی که حقوق ترجمه اثر در حقوق چاپ آن در نظر گرفته می‌شود، بسیاری به

اشتباه فکر می‌کنند که حقوق ترجمه متعلق به ناشر است. حقوق چاپ اثر، همان حق چاپ یا تکثیر از روی متن اصلی است که حق ترجمه اثر به زبان دیگر، شامل آن نمی‌شود. زمانی که یک ناشری می‌خواهد اثری را به زبان دیگری چاپ کند، باید قراردادی را منعقد کند که در آن حق ترجمه لحاظ شده باشد. در این گونه موارد، قرارداد نه فقط باید در بردارنده حقوق دو طرف باشد، بلکه شرایط و اجرت انجام کار برای حمایت از حقوق دو طرف نیز باید در آن قید شده باشد.

پرسش: با کشورهای که هنوز به معاهده جهانی حق مؤلف، نپیوسته‌اند چه باید کرد؟

پاسخ: ابتدا باید مشخص کنید که کشور شما تابع کدام یک از معاهده‌های بین‌المللی است. هیچ‌گونه تعهدی در حمایت از حق مؤلف، در کشورهایی که به هیچ‌کدام از این معاهدات تعلق ندارند، در بین نمی‌باشد. هر چند اگر آثاری از این کشورها برای اولین بار در کشورهایی که تابع قوانین بین‌المللی حق مؤلف می‌باشند، چاپ شود، می‌بایست تحت حمایت قرار گیرند. به هر حال حتی کشورهایی که تابع هیچ یک از معاهدات بین‌المللی نیستند در صورتی که تابع قرار داد (TRIPS) که بخشی از قرارداد مراکش است (WTO) را تثبیت بخشید) باشند، موظفند تا از حق مؤلف حمایت کنند.

پرسش: ذکر منابع به چه معنی است؟

پاسخ: یعنی اشاره یا مراجعه به منبع، و به این معنی است که به روشنی نویسنده اثر و نویسنده «نقل قول» آورده شده در اثر را مشخص می‌کند. عنوان «اثر» نام مؤلف، ناشر و... باید کاملاً مشخص باشد تا هنگام استفاده یا تکثیر اثر مشکلی رخ ندهد.

پرسش: آیا «نقل قول» را می‌توان خلاصه یا ترجمه کرد؟

پاسخ: «نقل قول» را می‌توان خلاصه یا ترجمه کرد، به شرطی که دقت شود تا ترجمه نادرست انجام نشود و یا در خلاصه آن اشتباهی رخ ندهد؛ زیرا ترجمه نادرست یا خلاصه نامناسب ممکن است حقوق اخلاقی مؤلف را نقض کند.

پرسش: در مواردی که نقل قول با هدف نقد یا تحریف باشد، چه باید کرد؟

پاسخ: البته استفاده از این نوع نقل قول به شکل صحیح با هدف نقد آزاد می‌باشد. در هر حال اگر مفاد نقل قول عمداً تغییر داده شود، به صورتی که با آرای مؤلف آن مغایر و یا افتراآمیز باشد، استفاده کننده از این نقل قول را می‌توان به جرم نقض حقوق اخلاقی مؤلف تحت بازجویی قرار داد.

پرسش: در مواردی که نقل قول با یک عکس مطرح می‌شود، چه باید کرد؟

پاسخ: نکته اصلی در این‌گونه موارد این است که آیا شرایط مورد نیاز جهت نقل قول رعایت شده است یا خیر؟ برای مثال، اگر بخواهید از عکس فردی صرفاً به دلیل اینکه در اثر آورده شده، استفاده کنید؛ در قانون ویژه این نوع موارد که «ضروری می‌باشد که نقل قول از B باشد تا بتوان A را کامل کرد» نمی‌گنجد و اجازه استفاده از عکس اعطاء نخواهد شد.

پرسش: آیا کتابهایی که شامل مجموعه‌ای از نقاشی‌ها یا کاتالوگهای مصور از نمایشگاهها می‌باشند، جزء «منابع اقتباسی» به حساب می‌آیند؟

پاسخ: واژه «دفترچه» یا «جزوه» در قوانین حق مؤلف تحت عنوان یک دفترچه ساده آمده است. مجموعه عکس‌ها و نقاشی‌ها در شکل یک کتاب مثل کاتالوگهای نمایشگاهها، پوسترها، کارت پستالها و... که برای تبلیغات تهیه می‌شوند، به شکل تولید «مجدد شده» مطرح می‌شوند و نه به صورت نقل قول، و بنابراین تحت قوانین تکثیر تولیدات قرار می‌گیرند. (در این نوع موارد روشهای قضایی به کار گرفته می‌شوند.)

پرسش: عکس‌ها و تکیه کلامهای رایج که در تبلیغات مورد استفاده قرار می‌گیرند، به‌عنوان نقل قول یا اقتباس نامیده می‌شوند؟

پاسخ: آیا این امکان وجود دارد که از یک عکس، تصویر یا تکیه کلامهای رایج از یک شخصیت در تبلیغات نقل قول کرد؟ تقریباً در اکثر موارد، این نوع به کارگیری واجد شرایط استفاده از «نقل قول» یا «اقتباس» نمی‌باشد و استفاده از آنها به مجوز نیاز ندارد.

پرسش: اقتباس از سایت‌های اینترنتی چگونه است؟

پاسخ: سایت‌های اینترنتی «اثر» محسوب می‌شوند، حتی سایت‌هایی که آزادانه قابل دسترسی هستند، تحت حمایت از قوانین حق مؤلف می‌باشند. برای استفاده از یک سایت، گرفتن مجوز ضروری است. همچنین در برخی از موارد، حتی تصاویر و عکس‌های استفاده شده در سایت‌ها تحت قوانین حق مؤلف جداگانه‌ای می‌باشند. باید به‌خاطر داشت که گرفتن مجوز جهت استفاده از سایت‌های اینترنتی ممکن است مجوز رسمی جهت استفاده از عکس‌ها به حساب نیاید.

پرسش: آیا نرم‌افزارهای رایانه‌ای که از طریق اینترنت قابل دسترسی و پیاده‌سازی می‌باشند، تحت حمایت از قوانین حق مؤلف قرار دارند؟

پاسخ: نرم‌افزارهای رایانه‌ای که از طریق اینترنت قابل دسترسی هستند، به دو نوع تقسیم می‌شوند: آنهایی که آزادانه و بدون هزینه قابل پیاده‌سازی هستند و آنهایی که استفاده‌کننده ملزم است بهای آن را بپردازد.

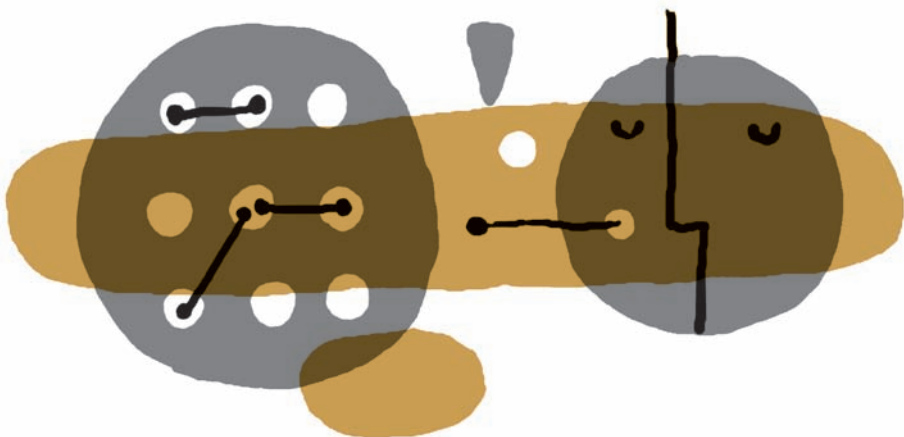
آیا مواردی که آزادانه قابل استفاده می‌باشند تحت حمایت از قوانین حق مؤلف قرار دارند؟ باید توجه داشت که امکان دسترسی آزادانه به این نرم‌افزارها از طریق اینترنت، به معنی نادیده گرفتن حقوق آنها نیست. در بسیاری موارد، مؤلف این نوع نرم‌افزارها، ابتدا محصول خود را از طریق اینترنت به صورت رایگان در دسترس افراد زیادی قرار می‌دهد، با علم به اینکه پس از تکمیل کار خود، بابت استفاده از آن مبلغی را مطالبه می‌نماید که هزینه ساخت این نرم‌افزار را پوشش خواهد داد. بنابراین مؤلف و خالق این نوع نرم‌افزار از حق خود نسبت به اثر چشم‌پوشی نکرده، بلکه به‌طور موقت از گرفتن آن صرف‌نظر کرده است.

پرسش: آیا ممکن است کتابی را تدوین کرد که تمام آن اقتباس از مجموعه‌ای از منابع مختلف باشد؟

پاسخ: گاهی برخی از ناشران چنین پروژه‌ای را برنامه‌ریزی می‌کنند، ولی این طرح به‌عنوان کار اقتباسی در نظر گرفته نمی‌شود. گردآوری قسمت‌هایی از آثار چاپ شده و تبدیل آن به یک

کتاب واحد، قطعاً استفاده از «اثر» شمرده می‌شود. به هر صورت انجام این نوع طرح، تحت قوانین تکثیر قرار می‌گیرد، نه قوانین نشر؛ و بنابراین باید از مؤلف/ مؤلفان اجازه گرفته شود و نه ناشر. در همین راستا، ناشر نمی‌تواند به شخص سومی اجازه بدهد تا بخشی از کار را بدون کسب اجازه از دارنده حق مؤلف تکثیر کند، حتی اگر این امر جهت تبلیغ کتاب یا به دلایل دیگری انجام گرفته باشد.

حق دادن اجازه تنها متعلق به دارنده حق مؤلف «اثر» می‌باشد.

پیوست

کنوانسیونهای بین‌المللی، معاهدات و روشها

پیوست | کنوانسیون‌های بین‌المللی، معاهدات و روشها

سیستم‌های قانونی که حقوق مالکیت معنوی را دربر می‌گیرند، از کشوری به کشور دیگر، بنا به مبانی فرهنگی، صنعتی، سیاسی و... تفاوت دارند. پیشرفت سریع جهانی شدن از طریق تشکیلات زیربنایی، مثل حمل‌ونقل و ارتباطات به بروز مشکلات جدیدی منجر شده است؛ از قبیل اختلاف‌نظر در تجارت و تضاد در حقوق مالکیت معنوی. تضاد در حق مؤلف که شامل تکثیر غیرقانونی لوح‌های فشرده موسیقی و نرم‌افزارهای رایانه‌ای می‌باشد، به ویژه مشکلات بزرگی را تولید کرده است.

بنابراین، کشورهای متعددی که قبلاً قوانین ثبت شده‌ای نداشته‌اند، در دهه اخیر موفق به وضع مجموعه‌ای از قوانین شده‌اند. وضع قوانین بومی به تنهایی در این خصوص به اندازه کافی در کنترل این مشکلات مؤثر نخواهد بود. بنابراین برای به دست آوردن راه‌حلهای بین‌المللی، مقررات و نیز شبکه‌های متعددی ایجاد شده که مهم‌ترین آنها در زیر توضیح داده شده است

(تعداد اعضا کشوری / منطقه‌ای تا جولای ۲۰۰۴ می‌باشد. برای کشورهای مثل هنگ کنگ و ماکائو، معاهدات حق مؤلف و معاهدات مربوط به حقوق وابسته، که توسط چین امضا شده است، کاربرد دارد.

● کنوانسیون برن^۱

نام کامل: کنوانسیون برن در جهت حمایت از آثار ادبی و هنری.

این کنوانسیون در ۱۸۸۶ تأسیس شد و از قدیم‌ترین معاهدات بین‌المللی می‌باشد که در ۱۹۲۸، در رم، و در ۱۹۴۸، در بروکسل، و در ۱۹۷۵، در پاریس مورد تجدید نظر قرار گرفت. ایالات متحده آمریکا در ۱۹۸۹ به این کنوانسیون پیوست. در حال حاضر ۱۵۵ کشور، با این کنوانسیون هم‌پیمان هستند. مبانی اصلی کنوانسیون برن عبارت است از:

۱. برخورد ملی (اشاره به کنوانسیون پاریس دارد)؛
۲. عطف به ما سبق شدن (تمامی آثاری که تحت حمایت قرار دارند، حتی آثاری که پیش از بستن معاهده به‌وجود آمده‌اند، به غیر از آثاری که اکنون جزء مایملک عموم هستند)؛
۳. حمایت خودبه‌خود و بدون شرط (حمایت به‌صورت قطعی و بدون شرط در قبال پذیرش بدون تشریفات می‌باشد).

● کنوانسیون جهانی حق مؤلف^۱

ایالات متحده آمریکا و امریکای لاتین متقاضی ثبت نام و دریافت موارد کاربردی حق مؤلف بودند تا بتوانند از حمایت قوانین مؤلف بهره‌مند شوند. بدین ترتیب این کشورها از ابتدا به کنوانسیون برن ملحق نشدند تا بتوانند از مزایای حق مؤلف بی‌قید و شرط بهره‌مند شوند. در اینجا نیاز به انعقاد قراردادهایی بین کشورهایی که طالب انجام تشریفات بودند و کشورهایی که از قبل به کنوانسیون برن ملحق شده بودند (که بر اساس حمایت بدون شرط می‌باشد) به‌وجود آمد.

بدین ترتیب بود که با وساطت یونسکو، کنوانسیون جهانی حق مؤلف در ۱۹۵۲ تأسیس شد که پذیرای هر دو نوع تفکر جهت عضویت بود. این معاهده به آثار تولید شده در کشورهایی که کنوانسیون برن را پذیرفته بودند، این امکان را داد تا حتی در کشورهایی که خواهان انجام تمام ضوابط بودند (مثل استفاده از نشانه هشدار حق مؤلف، نام دارنده حق مؤلف و سال چاپ اول آن اثر) تحت حمایت قرار گیرند. سازمان یونسکو روابط اقتصادی این کنوانسیون را به عهده دارد. علاوه بر استفاده از مواردی مثل نشانه هشدار حق مؤلف، سایر ویژگیهای این کنوانسیون شامل برخورد ملی و عطف به ماسبق می‌باشد. این

---

1 - Universal Copyright Convention

معاهده شامل آثاری که تحت حمایت قرار نداشته‌اند و متعلق به کشورهایی هستند که باید پس از امضای معاهده آثار را تحت حمایت بگیرند، نخواهد بود. اکنون ۹۸ کشور عضو این کنوانسیون می‌باشند.

● کنوانسیون بین‌المللی برای حمایت از اجراکنندگان / بازیگران، تولیدکنندگان نوار / صفحه و سازمانهای پخش تلویزیونی / رادیویی (به نام کنوانسیون رم و کنوانسیون حمایت از بازیگران / اجراکنندگان و...)¹

این کنوانسیون توسط اتحادیه برن، سازمان بین‌الملل کارگران ² (ILO) و سازمان یونسکو منعقد شده تا از حقوق بازیگران و تولیدکنندگان ضبط نوار / صفحه و سازمانهای پخش رادیو / تلویزیونی حمایت کند. هر چند که لوایح ملی نیز تحت پوشش کنوانسیون برن و سایر کنوانسیونها قرار می‌گیرند، ولی این کنوانسیون برخلاف لوایح ملی که تحت پوشش کنوانسیون برن و سایر معاهدات قرار دارند، تنها حمایت ملی از حقوق آثاری را که تحت این کنوانسیون هستند، عهده دار است. طبق مفاد تحت حمایت این کنوانسیون، این حق به بازیگران / اجراکنندگان داده می‌شود تا از پخش بدون مجوز، ضبط و فیلمبرداری از اجراها جلوگیری کنند و نیز حق درخواست اجرت برای استفاده‌های مجدد از نوارهای تبلیغاتی در زمان پخش را به آنها واگذار می‌کند. همین‌طور به سازمانهای پخش رادیو / تلویزیونی نیز حق پخش مجدد و حق ضبط صدا و تصویر را می‌دهد. در حال حاضر ۷۷ کشور تابع این کنوانسیون می‌باشند.

● معاهده حمایت از تولیدکنندگان ضبط نوار / صفحه در مقابل تکثیر بدون مجوز ³
(معاهده حمایت از تولیدکنندگان نوار / صفحه)

این معاهده در ۱۹۷۱ توسط یونسکو و WIPO با هدف جلوگیری از قاچاق نوار / صفحه ایجاد شد. علاوه بر کنترل و منع تکثیر غیرقانونی از نوار / صفحه، از حقوق تولیدکنندگان نوار / صفحه در

-
- 1 – Int'l Convention for the Protection of Performers, Producers of Phonograms and Broadcasting Organization
  - 2 – Int'l Labor Organization
  - 3 – Phonogram Protection Treaty

کشورهای خارجی تابع این قرار داد نیز حمایت می‌کند و بر روند وارد کردن این آثار و توزیع آن نظارت دارد. در حال حاضر ۷۳ کشور عضو این معاهده می‌باشند.

● اجلاس اروگوئه و قرارداد WTO^۱

اشاره می‌کند به مذاکرات چند جانبه برای تدوین قرارداد کلی در مورد معاملات و تعرفه‌های گمرکی^۲ GATT که در کشور اورگوئه از سال ۱۹۸۶ شروع شد. موضوعاتی که تحت عنوان مالکیت معنوی مطرح می‌شد، با وضع قرارداد مراکش به ثمر رسید و پس از ۸ سال مذاکره در ژانویه سال ۱۹۹۵ منجر به تأسیس WTO (سازمان تجارت بین‌المللی) گردید. این قرارداد، GATT (قرارداد کلی معاملات و تعرفه‌های گمرکی) را منحل و WTO (سازمان تجارت بین‌المللی) را جایگزین کرد. با تأسیس قرارداد TRIPS (جنبه تجاری حقوق مالکیت معنوی)، قوانین جدیدی نیز در جهت حمایت حقوق مالکیت معنوی تدوین شد.

● قرارداد TRIPS (جنبه تجاری حقوق مالکیت معنوی)

این قرارداد از هفت بخش و هفتاد و سه ماده تشکیل شده است و در برگیرنده حقوق مالکیت

معنوی زیر می‌باشد:

۱. حق مؤلف و حقوق وابسته؛

۲. آرم یا علامت تجاری؛

۳. کاربردهای جغرافیایی؛

۴. طرحهای صنعتی؛

۵. طرحها؛

۶. صفحه‌آرایی؛

۷. حمایت از اطلاعات فاش نشده؛

---

1 - Uruguay Round & WTO Agreement

2 - General Agreement on Tariffs & Trade

۸. کنترل موارد غیررقابتی در بستن قرارداد.
البته احترام به قوانین کنوانسیون برن پیش نیاز است که از این طریق فعالیتهایی که در راستای تمدید مدت زمان تعیین شده در حمایت از آثار انجام می‌گیرد، به رسمیت شناخته شود. در حال حاضر ۱۴۷ کشور و منطقه به این قرارداد ملحق شده‌اند.

سازمان جهانی حقوق مالکیت معنوی (WIPO)

سازمان جهانی حقوق مالکیت معنوی در ۱۹۷۰ تأسیس شد تا ضامن اجرایی همکاری هم‌پیمانان با هدف حمایت از حقوق مالکیت معنوی در سراسر جهان باشد. در ۱۹۷۴ تبدیل به بنگاه سازمان ملل شد و دفاترش در ژنو - سوئیس - قرار دارند. این سازمان به دنبال تقویت حمایت بین‌المللی حق مؤلف است تا به پیشرفت سریع فن‌آوری اطلاعات، مثل اینترنت و تغییراتی که در شرایط اجتماعی جوامع رخ داده است، پاسخ‌گو باشد. پیوست یک الحاقیه به کنوانسیون برن از ۱۹۹۱ مورد بررسی قرار گرفت که منجر به معاهده حق مؤلف و نیز معاهده حمایت از بازیگران / اجراکنندگان و تولید کنندگان صفحه / نوار شد.

● معاهده حق مؤلف WIPO

کنوانسیون برن هر بیست سال یکبار مرور و اصلاح می‌شود. هر اصلاحیه رأی یکپارچه و جمعی تمامی هم‌پیمانان را نیاز دارد که البته به غیر از آن تعداد از کشورهای است که در این فاصله به این کنوانسیون پیوسته‌اند. معاهده حق مؤلف WIPO با هدف تکمیل و تقویت کنوانسیون برن الحاق شد تا با توجه به دیجیتالی و شبکه شدن اطلاعات در این دوره، بتواند پاسخگو باشد. ولی در هر صورت، مبانی اصلی این کمیسیون که همان برخورد ملی، حمایت بدون شرط و عطف به ماسبق است، به قوت خود باقی است.

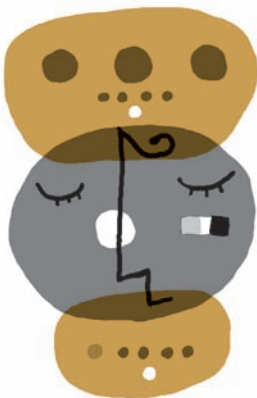
مهم‌ترین مفاد این معاهده از قرار زیر است:

۱. حمایت از برنامه‌های رایانه‌ای؛
۲. حمایت از گردآوری اطلاعات و منابع اطلاعاتی؛
۳. پیش‌بینی چگونگی انتقال آثار؛

۴. حقوق تجاری برنامه‌های رایانه‌ای، آثار سینمایی و ضبط صفحه و نوار؛
  ۵. حقوق مربوط به ارتباطات عمومی (حقوق انتقال تبادلات محاوره‌ای و حقوق ارائه کردن آثار)؛
  ۶. تمدید زمان حمایت از عکس (بیش از ۵۰ سال پس از فوت)؛
  ۷. جلوگیری از کنار گذاشته شدن قوانین حق مؤلف و ...
  ۸. ممنوعیت از تغییر حقوق مدیریت اطلاعاتی.
- در حال حاضر ۴۷ کشور هم پیمان در این معاهده می‌باشند.

● معاهده WIPO ویژه حمایت از بازیگران، مجریان و تولیدکنندگان صفحه گرامافون، نوار و ...

هرچند که طرف معامله این معاهده بازیگران / اجراکنندگان و تولیدکنندگان ضبط نوار / صفحه می‌باشند، اما این معاهده کاملاً جدا از کنوانسیون بین‌المللی ویژه حمایت از بازیگران و اجراکنندگان است و جزء اولین معاهدات ویژه حقوق وابسته است که البته مورد تأیید ایالات متحده آمریکا نمی‌باشد.

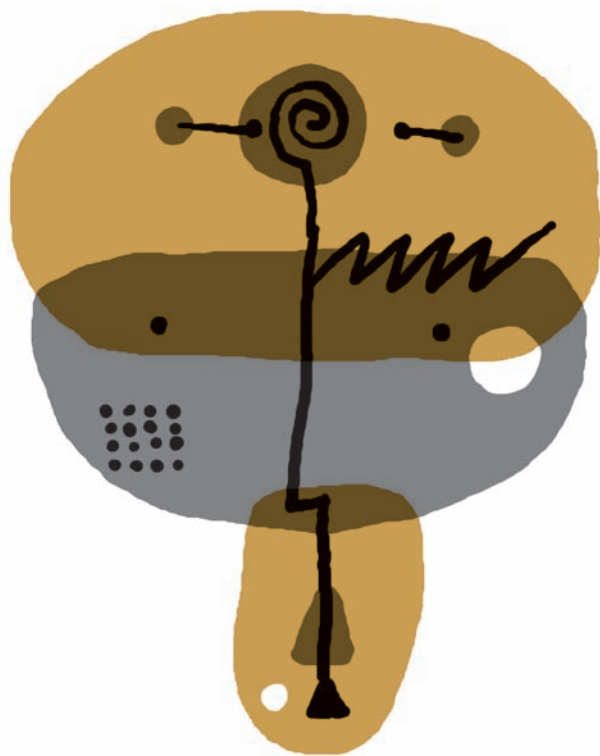

این معاهده شامل موارد زیر می‌باشد:

۱. به رسمیت شناختن حقوق اخلاقی اجراکنندگان / بازیگران و نیز اعطای حق ارائه آثارشان در معرض عموم؛
  ۲. واگذاری و اعطای حقوق متعددی به اجراکنندگان / بازیگران و تولیدکنندگان درگیر ضبط نوار / صفحه از قبیل حق تکثیر، حق به امانت دادن آثار برای استفاده تجاری و نیز حق انتقال آثار.
- این معاهده تنها اجراهای سمعی و شنیداری را پوشش می‌دهد و باید دقت شود تا حقوق اجراهای صوتی تصویری در مرحله بعد تحت پوشش این معاهده قرار گیرد.
- در حال حاضر ۴۳ کشور تابع این معاهده می‌باشند.
- بدین ترتیب کشورهای زیادی در سراسر دنیا تلاش کردند تا در یک چارچوب ویژه از حق مؤلف حمایت کنند. در سالهای اخیر سیستم‌های بین‌المللی برای حمایت حقوق مالکیت معنوی که شامل حق مؤلف نیز می‌باشد، با یکدیگر یکدست و هم‌آهنگ گشته‌اند.

راهنمای واژگان

Berne Convention

کنوانسیون برن، ویژه حمایت از آثار ادبی و هنری

Rome Convention

کنوانسیون رم، ویژه حمایت از اجراکنندگان و تولیدکنندگان صفحه/نوار و سازمانهای پخش رادیو/تلویزیونی

Phonogram Protection Treaty

معاهده ویژه حمایت از تولیدکنندگان ضبط صفحه/نوار در مقابل تکثیر بدون مجوز

WTO Agreement

قرارداد مراکش که منجر به تأسیس سازمان تجارت جهانی شد.

WCT

معاهده جهانی WIPO (سازمان جهانی حمایت از مالکیت معنوی)

WPPT

WIPO معاهده ویژه حمایت از حقوق مالکیت معنوی مجریان و تولیدکنندگان صفحات گرامافونی

لیست کشورهای عضو / محدوده معاهدات بین‌المللی

جولای ۲۰۰۴

کنوانسیون جهانی حق مؤلف		کنوانسیون برن				منطقه آسیا
کنوانسیون ۱۹۷۱	کنوانسیون ۱۹۵۲	تجدید نظر شده در پاریس	تجدید نظر شده در استکهلم	تجدید نظر شده در بروکسل	تجدید نظر شده در رم	
○	○	○				بنگلادش
						بوتان
						برونئی دارالسلام
	○					کامبوج
○	○	○				چین
						هنگ کنگ
○	○	○		○	○	هند
		○				اندونزی
○	○	○		○	○	ژاپن
○	○	○				کره
	○					لاتوس
						ماکانو
		○				مالزی
						مالدیو
		○				مغولستان
						میانمار
						نیپال
		○				کره شمالی
	○		○		○	پاکستان
	○	○		○		فیلیپین
		○				سنگاپور
○	○	✗			○	سريلانكا
						تايوان
		○				تایلند
						ویتنام

کنوانسیون جهانی حق مؤلف		کنوانسیون برن				منطقه خاور میانه
کنوانسیون ۱۹۷۱	کنوانسیون ۱۹۵۲	تجدید نظر شده در پاریس	تجدید نظر شده در استکهلم	تجدید نظر شده در بروکسل	تجدید نظر شده در رم	
		○				بحرین
○	○	○			○	قبرس
						ایران
						عراق
	○		○	○	○	رژیم اشغالگر قدس
		○				اردن
						کویت
	○				○	لبنان
		○				عمان
		○				قطر
○	○	○				عربستان سعودی
		○				سوریه
		○		○		ترکیه
		○				امارات متحده عربی
کنوانسیون جهانی حق مؤلف		کنوانسیون برن				منطقه NIS
کنوانسیون ۱۹۷۱	کنوانسیون ۱۹۵۲	تجدید نظر شده در پاریس	تجدید نظر شده در استکهلم	تجدید نظر شده در بروکسل	تجدید نظر شده در رم	
		○				ارمنستان
	○	○				آذربایجان
	○	○				بلاروس
		○				گرجستان
	○	○				قزاقستان
		○				قرقیزستان
	○	○				مولدوا
○	○	○				روسیه

WPPT	WCT	قرارداد WTO	معاهده حمایت از تولیدکنندگان نوار/ صفحه	کنوانسیون رم
		☐		
	☐	☐	☐	
		☐	☐	☐
☐	☐	☐		
		☐		☐
		☐		
		☐		
		☐		
		☐		☐
	☐	☐		
WPPT	WCT	قرارداد WTO	معاهده حمایت از تولیدکنندگان نوار/ صفحه	کنوانسیون رم
		☐	☐	☐
			☐	
☐	☐		☐	
☐	☐	☐		
			☐	
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
			☐	☐

	☐	☐				تاجیکستان
						ترکمنستان
	☐	☐				اکراین
						ازبکستان
کنوانسیون جهانی حق مؤلف		کنوانسیون برن				منطقه اتحادیه اروپا
کنوانسیون ۱۹۷۱	کنوانسیون ۱۹۵۲	تجدید نظر شده در پاریس	تجدید نظر شده در استکهلم	تجدید نظر شده در بروکسل	تجدید نظر شده در رم	
☐	☐	☐	☐	☐	☐	استرالیا
	☐	☐	☐	☐	☐	بلژیک
☐	☐	☐	☐	☐	☐	دانمارک
☐	☐	☐	☐	☐	☐	انگلستان
						اتحادیه اروپا
☐	☐	☐	☐	☐	☐	فنلاند
☐	☐	☐		☐	☐	فرانسه
☐	☐	☐	☐	☐	☐	آلمان
	☐	☐		☐	☐	یونان
	☐		☐	☐	☐	ایرلند
☐	☐	☐		☐	☐	ایتالیا
	☐	☐		☐	☐	لوکزامبورگ
☐	☐	☐		☐	☐	هلند
☐	☐	☐		☐	☐	پرتغال
☐	☐	☐	☐	☐	☐	اسپانیا
☐	☐	☐	☐	☐	☐	سوئد
کنوانسیون جهانی حق مؤلف		کنوانسیون برن				منطقه اروپا
کنوانسیون ۱۹۷۱	کنوانسیون ۱۹۵۲	تجدید نظر شده در پاریس	تجدید نظر شده در استکهلم	تجدید نظر شده در بروکسل	تجدید نظر شده در رم	
		☐				آلبانی

	☐	☐				آندورا
☐	☐	☐				بوسنی و هرزگوین
☐	☐	☐			☐	بلغارستان
☐	☐	☐		☐	☐	کرواسی
☐	☐	☐				جمهوری چک
		☐				استونی
☐	☐	☐			☐	مجارستان
	☐	☐			☐	ایسلند
		☐				لات ویا
☐	☐	☐	☐	☐	☐	لیختن اشتاین
		☐				لیتوانیا
☐	☐	☐				ماسه دونیا/ یوگسلاوی سابق
	☐	×			☐	مالتا
☐	☐	☐		☐	☐	موناکو
☐	☐	☐		☐	☐	نروژ
☐	☐	☐			☐	لهستان
		☐	☐		☐	رومانی
						سن مارینو
☐	☐	☐		☐	☐	صربستان و مونتنگرو
☐	☐	☐				اسلواکی
☐	☐	☐		☐	☐	اسلوونی
☐	☐	☐	☐	☐	☐	سوئیس
☐	☐	☐		☐	☐	واتیکان
کنوانسیون جهانی حق مؤلف		کنوانسیون برن				منطقه امریکای شمالی
کنوانسیون ۱۹۷۱	کنوانسیون ۱۹۵۲	تجدید نظر شده در پاریس	تجدید نظر شده در استکهلم	تجدید نظر شده در بروکسل	تجدید نظر شده در رم	
☐	☐	☐				امریکا
	☐	☐	☐		☐	کانادا

کنوانسیون جهانی حق مؤلف		کنوانسیون برن				منطقه امریکای مرکزی
کنوانسیون ۱۹۷۱	کنوانسیون ۱۹۵۲	تجدید نظر شده در پاریس	تجدید نظر شده در استکهلم	تجدید نظر شده در بروکسل	تجدید نظر شده در رم	
		○				آنتیگوا و باربودا
○	○	✕		○		باهاماس
○	○	○				باربادوس
	○	○				بلیز
		○				کشورهای مشترک المنافع دومینیکا
○	○	○				کاستاریکا
	○	○				کوبا
○	○	○				جمهوری دومینکن
○	○	○				السالوادور
		○				گرانادا
	○	○				گواتمالا
	○	○				هاییتی
		○				هندوراس
		○				جامائیکا
○	○	○		○		مکزیک
	○	○				نیکاراگوئه
○	○	○				پاناما
		○				سنت کریستوفر و نویس
		○				سنت لوشیا
○	○	○				سنت وینسنت و گرنا دنیز
○	○	○				ترینیدا و توباگو

WPPT	WCT	قرارداد WTO	معاهده حمایت از تولید کنندگان نوار/ صفحه	کنوانسیون رم
		☐		
		☐	☐	☐
		☐		
		☐		☐
☐	☐	☐	☐	☐
		☐		
		☐		☐
☐	☐	☐	☐	☐
		☐		
☐	☐	☐	☐	☐
		☐		
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
		☐		
☐	☐	☐	☐	☐
		☐		
		☐	☐	

کنوانسیون جهانی حق مؤلف		کنوانسیون برن				منطقه آمریکای جنوبی
کنوانسیون ۱۹۷۱	کنوانسیون ۱۹۵۲	تجدید نظر شده در پاریس	تجدید نظر شده در استکهلم	تجدید نظر شده در بروکسل	تجدید نظر شده در رم	
	○	○		○		آرژانتین
○	○	○				بولیوی
○	○	○		○	○	برزیل
	○	○		○		شیلی
○	○	○				کلمبیا
○	○	○				اکوادور
		○				گویانا
	○	○				پاراگوئه
○	○	○				پرو
		○				سورینام
○	○	○		○		اروگوئه
○	○	○				ونزوئلا
کنوانسیون جهانی حق مؤلف		کنوانسیون برن				منطقه آفریقا
کنوانسیون ۱۹۷۱	کنوانسیون ۱۹۵۲	تجدید نظر شده در پاریس	تجدید نظر شده در استکهلم	تجدید نظر شده در بروکسل	تجدید نظر شده در رم	
○	○	○				الجزایر
						آنگولا
		○		○		بنین
		○				بوتسوانا
		○				بورکینافاسو
						بروندی
○	○	○		○		کامرون
		○				کیپ ورد

		○				جمهوری افریقای مرکزی
			○	○		چاد
		○		○		کنگو
		○		○		کوتَه دِ ایویر
		○				جیبوتی
		○				مصر
		○				گینه استوایی
						اریتره
						اتیوپی
		○		○		گابن
		○				گامبیا
	○	○				غنا
○	○	○				گینه
		○				گینه بیسائو
○	○	○				کنیا
		○				لسوتو
	○	○				لیبریا
		○				لیبی
				○		ماداگاسکار
	○	○				مالاوی
		○		○		مالی
		○	○			موریتانی
	○	○				موریتوس
○	○	○	○	○	○	مراکش
						موزامبیک
		○				نامیبیا
○	○	○		○		نیجر
	○	○				نیجریه
		○		○		جمهوری کنگو
○	○	○				رواندا

		☐		
		☐		
		☐		☐
		☐		
		☐		
		☐	☐	
☐	☐	☐		
		☐		
		☐		
☐	☐	☐		
		☐		
		☐	☐	
		☐		☐
		☐		
		☐		
☐	☐	☐		
		☐		
		☐		
		☐		
		☐		
		☐		☐
		☐		☐
		☐	☐	
		☐		

						سائوتوم و پرین سیپل
	○	○	○	○	○	سنگال
						سی شلس
						سیرالتون
						سومالی
			×		○	افریقای جنوبی
			○			سودان
			×			سوازیلند
			○			تانزانیا
			○			توگو
○	○	○		○	○	تونس
						اوگاندا
	○	○				زامبیا
					○	زیمبابوه
کنوانسیون جهانی حق مؤلف		کنوانسیون برن				منطقه اقیانوسیه
کنوانسیون ۱۹۷۱	کنوانسیون ۱۹۵۲	تجدید نظر شده در پاریس	تجدید نظر شده در استکهلم	تجدید نظر شده در بروکسل	تجدید نظر شده در رم	
○	○	○	○	○	○	استرالیا
	○		○	○		فیجی
		○				میکرونزی
	○				○	زلاندنو
						پاپوا گینه نو
						ساموآ
						جزایر سلیمان
		○				تونگا

× قوانین ویژه استنتاج شده خاص کشورهای در حال توسعه

☐	☐	☐		
		☐		
		☐		
		☐		
		☐		
☐	☐	☐	☐	☐
		☐		
		☐		
		☐		
		☐		
WPPT	WCT	قرارداد WTO	معاهده حمایت از تولید کنندگان نوار/ صفحه	کنوانسیون رم
		☐	☐	☐
		☐	☐	☐
		☐	☐	
		☐		
		☐		

کتاب راهنمای
حقوق مالکیت معنوی
